ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 189 (6379) | 1951 оной сентябриин 25, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Артелиин Уставые наринаар сахиха

Түгэлдэр хүсэтэ техникые түг болгожо, ороной колхозууд нийтынгээ баялигуудые саг үргэлжэ арбидхана. Хүдөө ажахымнай мүнөөдөө дэбжэн, гайхамшаг амжалтануудые туйлана.

Эдэ бүгэдэ хадаа колхозно ажабайдалай үндэһэн хуули — Сталинска Уставһаа эшэтэй юм. Колхозно байгуулалтын талаар большевигүүдэй партиин политика ба практикые согсолһон энэ документ социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөн һалбаруулха ехэ арга боломжо олгоно.

Тиимэһээ, энэ хуулие эрид шууд сахижа, колхозуудай ба колхознигуудай интересүүдые хамгаалгада парти, правительствын зүгһөө халуун анхарал хандуулагдана. «Хүдөө ажахын артелиин Уставые колхозуудта эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тусхай тогтоол гаража, хүдөө ажахые бүри үргэн далайсатайгаар хүгжөөхэ тодорхой заабари үгөө һэн.

Партийна ба советскэ органууд энэ түүхэтэ тогтоолые хүтэлбэри болгон, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь улам бэхижүүлхэ зорилгоор, үнгэрэгшэ табан жэл соо ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Ажалта үдэрнүүдые гаргашалха ябадалдахи дутуунуудые зайсуулха, хулгайлагдан үбэршэлэгдэһэн нийтын газар ба зөөрие колхозуудтань бусаалгаха, колхозно демократиие сэхэ шууд сахиха, кадрнуудай шадабари мэргэжэл дээшэлүүлхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха ба түлөөһые гуримжуулха, үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадые бухы талаарнь бэхижүүлхэ хэмжээнүүд абтаа. Жэшээ колхозуудые ниилүүлэн томодхоһоной ашаар, хүдөө ажахыда техникые бүри ехэ бүтээсэтэйгээр хэрэглэхэ арга хангагдаа. Тиин, колхозуудай нийтын ажахы улам ехээр бэхижэһэн, МТС-үүдэй үүргэ бүри ехэ болоһон, газартаряагай культура дээшэлһэн, колхозуудтахи ажалай заршам һайжарһан байна.

Тэхэ зуура, колхозуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ нютагай зарим органуудай харюусалгагүйгөөр хандаһанһаа шалтагаалан, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэдэг ябадал эндэ тэндэ мүнөөшье үзэгдэнэ.

Колхознигуудай буусашадархи застогые хэмһээнь ехэ болгохо, колхозой газарые элдэб организацинуудта ба нюурнуудта үгэхэ мэтээр үнгэрэгшэ хахад жэл соо республикын колхозуудай олон гектар газар хулгайлагдаа. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Д. Краснопеев 100 гаран гектар сабшалангайнгаа газарые лесхозой хүдэлмэришэд ба алдааргшадта процентээр үгэжэ шуулһан байха юм.

Бодо малнуудые жэжэ малнуудаар андалдаха, химда сэнгээр худалдаха, «ажахын хэрэглэлдэ» гэжэ гаргашалха, шан үгэхэ мэтээр нийтын мал үридэг ябадал олон байһаар. Байкало-Кударын аймагай «Путь к коммунизму» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Белоусуров) энэ оной гансахан долоон һара соо 15 толгой мал хулгайлагдаһан, үүсэлэгдэһэн ба хүнүүдтэ үгтэһэн байна. Энэ мэтын баримтанууд Бичурын, Заиграйн, Хориин, Хэжэнгын ба бусад аймагуудай хэдэ хэдэн колхозуудта элирүүлэгдээ.

Зарим колхозуудай олохон гэшүүд элдэб аргаар хүдэлмэриһөө хулжан, ажалта үдэрэй минимум дүүргэдэггүй—ажалай заршам эбдэдэг байна. Жэшээлхэдэ, Кударын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хүдэлмэриин хүсэ абаха хүнүүдэй 26 процентнь, Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудай 20 процентнь энэ жэл колхозно үйлэдбэридэ хабаадаагүй байба.

Олохон колхозуудта хамтын суглаан болзор соогоо зарлагдадаггүй. тиигээд колхозно ажабайдалай шухала асуудалнууд — МТС-тэй хэһэн договор баталха, мал худалдаха, элдэб хэрэгсэлнүүдые худалдан абаха ба ондоошье шухала асуудалнууд — хамтын суглаан дээрэ баталагдахын оронло, колхозой правленеэр, заримдаа түрүүлэгшээр шиидхэгдэдэг байна.

Колхозой зөөрие дутааха ба үрихэдэнь нэхэнгүй орхидог, элдэб продукт болон мүнгэ зөөрие аванс, шан үгэһэн хэбэртэйгээр гаргашалдаг, орошо-гарашын сметые сахидаггүй, банкһаа гадуур мүнгэ гаргашалан, элдэб зүйлнүүдые энгэй гуримаар худалдан абадаг, мүнгэ зээлээр үгэдэг, ажалта үдэрнүүдые буруугаар гаргашалдаг ябадал бии байһаар.

Уставые эбдэдэг ябадал үшөө юун дээрэһээ тохёолдоноб гэбэл, олохон колхозуудай шалгалтын комиссинууд өөһэдынгөө үүргэ ба уялгада хангалгагүйгөөр хандана, Артелиин Уставые нарин шангаар сахихын тула түсэбэй ёһоор (жэл соо 4-һөө үсөөн бэшэ) шалгалта хэхэ ёһотой аад, заримууд юушье хэдэггүй байна. Жэшээ болгон Яруунын аймагые абаад үзэе. Тэндэхи «Путь социализма», Ленинэй нэрэмжэтэ (Ульдирга) ба XVII партконференциин нэрэмжэтэ колхозуудта энэ жэлэй турша соо нэгэшье шалгалта хэгдээгүй.

Аймагуудай хүдөө ажахын таһагуудай инструкторнууд-бухгалтернууд колхоз бүхэндэ документальна шалгалта хэхэ уялгаяа дүүргэнэгүй. Теэд, хүдөө ажахын таһагуудай ба республикын хүдөө ажахын Министерствын хүтэлбэрилэгшэд «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэншүүгээр хандана гэжэ сэхэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Артелиин Устав эбдэһэн ябадалнуудые дары усадхаха, гэмтэ нюурнуудыень хайра гамгүй, хатуу шангаар хэһээхэ, тус хуулиин пункт бүхэнэй гүйсэдхэл хангаха шухала.

Нютагуудтахи партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд колхозно ажабайдалай хуулиие сахилгада шанга хиналта хангахэ, тодорхой хэмжээнүүдые абаха уялгатай.

Артелиин Уставые сахихын түлөө тэмсэл хадаа колхознигуудай хубиин интересүүдые колхозуудай нийтын интересүүдтэй зүбөөр зохилдуулха ябадалда түбхын түрүүн зорюулагдаха ёһотой.

Колхозууд хадаа артелиин Сталинска Уставые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэн, нийтын ажахые бэхижүүлхэ ябадалда бүхы хүсэеэ зорюулжа, наукын туйлалтанууд ба түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридөө зоримгойгоор нэбтэрүүлэн, МТС-үүдэй туһаламжатайгаар социалистическэ хүдөө ажахые бүри амжалтатайгаар хүгжөөжэ шадаха байна.

Кяхтын аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэб дүүргэбэ

Аймагай колхозууд сентябриин 22-то гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэб 100,1 процент дүүргэбэ. Элеэ хоолой культурануудые тушааха түсэб 113 процент дүүргэгдээ. Аймагай колхозууд нёдондо-ондо орходоо 66339 пүүд ехэ таряа гүрэндөө тушаагаа.

Аймагай колхозууд МТС-эй хүдэлмэриин түлөө гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлүүлжэ, үрһэнэй, страховой, фуражна ба бусад фондынуудые байгуулжа байна.

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь Б. ЗОНХОЕВ.

Ажалшадай депутадуудай аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. БОЛЬШАКОВ.

Бэлэдхэлэй Министерствын аймагтахи түлөөлэгшэ С. ЧИМИТОВ.

Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагые даагша Н. ХОРОШИХ.

ВКП(б)-гэй Обкомдо

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДТА НАМАРАЙ ПАР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

Республикын колхозуудта намарай пар хахалалга даншье хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна гэжэ ВКП(б)-гэй Обкомой бюро тэмдэглэнэ. Энэ оной сентябриин 20-ной мэдээгээр түсэб минил 19,4 процент дүүргэгдэһэн байба. Намарай пар хахалха хүдэлмэри Яруунын, Баргажанай, Курумканай, Хэжэнгын, Прибайкальска, Түнхэнэй, Кабанскын аймагуудта илангаяа муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Республикын хүдөө ажахын Министерство (нүхэр Дубровский), ВКП(б)-гэй олохон айкомууд болон аймгүйсэдкомууд пар хахалалгые оперативнаар хүтэлбэрилэнгүй, энэ тон шухала хэрэгые өөрөө бүтэхэдэ найдажархёо.

Колхозуудтай хэһэн договорнуудые дүүргэлгэдэ МТС-эй директорнүүдэй даншье харюусалгагүйгөөр хандаһанайнь эсэстэ олохон МТС-үүд болон колхозууд дотор шухала тоото тракторнууд ба морин унаа намарай пар хахалалгада табигдаагүй, тракторнуудай хоёр халаанай хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байна. Халаанайнгаа нормые олон трактористнууд дүүргэнэгүй, эмхидхэлэй болон техническэ шалтаганууднһаа болоно тракторнууд ходо миин байна. Үдэртөө хуряалгада ябаһан тракторнууд һүниндөө намарай пар хахалалгада хэрэглэгдэнэгүй. Олохон колхозуудта соломын һүрилэгдөөгүй байһан ябадал намарай пар хахалалгые һаатуулна.

Аймагай хүдөө ажахын таһагуудай ба машинно-тракторна станцинуудай агрономуудай зүгһөө хиналта үгы байһанай эсэстэ олохон колхозуудта, илангаяа Мухаршэбэрэй, Кударын, Тарбагатайн, Ториин, Заиграйн, Бичурын болон Зэдын аймагуудай колхозуудта хахалалга муу шанартайгаар хэгдэнэ—гүйхэнөөр, предплужниггүйгөөр, далантуулжа хахалагдана, хадагдаһан таряанай үлэгдэлнүүд булагдана

ВКП(б)-гэй Обкомой бюро иигэжэ **тогтообо:**

Намарай пар хахалалгын темпые хурдадхаха тушаа нэмэлтэ хэмжээнүүдые абаха ба намарай пар хахалха түсэбөө колхоз болон МТС бүхэнэй тогтоогдоһон болзор соонь дүүргэхэ ябадал хачгаха гэжэ республикын хүдөө ажахын Министерствые, ВКП(б)-гэй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые болон МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха. МТС болон колхоз дотор пар хахалалгада хэрэглэгдэхэ тракторнууд болон мори унаа табижа, тогтоогдоһон түсэбэй хүсэд дүүрэтэр тэдэниие ондоо хүдэлмэридэ ябуулжа болохогүй гэжэ хорихо. Намарай пар хахалалга дээрэ тракторнуудай хүдэлмэриие хоёр халаантайгаар эмхидхэжэ, үдэрынь хуряалгын хүдэлмэридэ ябаһан бүхы тракторна паркые һүниндөө заатагүй хэрэглэхэ, тракторист бүхэнэй халаанайнгаа нормо дүүргэхэ ябадал хангаха. Намарай пар хахалалга дээрэ ябаһан тракторнуудай техническэ хангалгые һайжаруулха, МТС-эй механигуудай зүгһөө трактористнуудта хододоо туһалха ябадал эмхидхэхэ. Намарай пар хахалалгын шанарые хинаха, предплужниггүйгөөр намарай пар хахалхагүй, гүйхэнөөр хахалжа болохогүй, агротехникые эбдэхэгүй, мүн тэрэшэлэн соломо булахагүй. Энээндэ зэмэтэй хүнүүдые хатуу харюусалгада хабаадуулха.

Намарай пар хахалалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан трактористнууд болон прицепшигүүдтэ шухала культурно-ажабайдалай условиие хангахыень ВКП(б)-гэй айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые болон МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалха. Намарай пар хахалха хүдэлмэриин түлөө СССР-эй правительствын тогтооһон урмашуулха хэмжээнүүдые—шан үгэхэ ба түлбэри түлэхэ гуримые бүхы трактористнууд болон колхознигуудта тайлбарилан ойлгуулха. Намарай пар хахалха түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө бригаданууд, трактористнууд болон колхознигуудай хоорондо эмхидхэхэ.

Намарай пар хахалалгын түсэбүүдые болзор соонь дүүргэхын түлөө, 1952 ондо хабарай культурануудай тарилгые бүхы дээрэнь намарай пар болон пар дээрэ хэхэ ябадалые хангахын түлөө харюусалгатай байһыень хүдөө ажахын министр нүхэр Дубровскидо, ВКП(б)-гэй айкомуудай секретарьнуудта, аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэртэ болон МТС-үүдэй директорнүүдтэ уридшалан һануулха.

ХУРЯАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИНҮҮДЫЕ ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭХЭ

Олонкитын туһаламжа

Кяхтын гуталай фабрикын коллектив Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо воскреснигүүдые үнгэргэнэ. Һаяшаг болоһон воскреснигтэ 26 хүн хабаадалсажа, тус колхоздо таряа сэбэрлэһэн ба комбайнай хадаһан поли дээрэхи соломо һүрилһэн байна.

Эндэ нүхэд Молонова, Бурлаков, Улзутуева болон бусад илангаяа һайнаар хүдэлмэрилөө.

Фабрикын ураншайханай самодеятельностиин коллектив колхознигуудта концерт харуулаа.

Д. Цыбиков.

***

МГБ-гэй отделениин хүдэлмэрилэгшэд «Родник» колхоздо (Хори) хододоо ошожо, хүдэлмэридэнь туһалалсадаг юм.

Тэдэнэр тус колхоздо ошохо бүридөө хэдэн зуугаад центнер таряа сэбэрлэдэг ба хуряалсадаг байна. Мүн мүнөө үеын оршон байдал тухай асуудалаар колхознигуудтай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм.

Нүхэд Сизов, Обьедков, Багшеев ба бусад үдэрэйнгөө нормые 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

***

Сосново-Озерскын дунда һургуулиин һурагшад «Улаан Яруна» гэжэ хүршэ колхоздоо ошожо, али бүхы хүдэлмэридэнь ходо туһалалсана. Һаяшаг 70 шахуу һурагшад нэгэ үдэр соо тэндэ хүдэлмэрилхэдөө 70 центнер хартаабха малтаһан байна.

Ц. Дандаров.

***

Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи эхин һургуулиин 116 һурагшад «Ленинский путь» колхоздо 2 үдэр соо воскресник үнгэргэжэ, 3 гектар талмайн сахарна свёкло малтаһан байна.

Билютайн эхин һургуулиинхид Круминай нэрэмжэтэ колхоздо 1,25 гектарай ба Буйска 7 жэлэй һургуулиин һурагшад «Коммунизм» колхоздо 350 центнер хартаабха малтажа үгөө.

Ф. Степанов.

***

Тээгтын 7 жэлэй һургуулиин (Хори) 5—7 классуудай 36 һурагшад Дээдэ Курбын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой хартаабхаяа хуряалгадань эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэр поли дээрэ ошохо бүридөө, хүн бүхэнэй 30 ведро хартаабха малтаха гэһэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

Һурагшад Сережа Коробов, Митя Соловьёв, Анатолий Гаврилов гэгшэд һайнаар ажаллана.

Машинист Машановай туйлалта

Хориин аймагай Үдын МТС-эй самоходно сенокосилкын машинист Даниил Кириллович Машанов үбһэ хуряалгада ороходоо машинист Георгий Паньковой жэшээгээр тэжээл бэлэдхэл дээрэ механизмуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, сезон соогоо 1200 гектар үбһэ сабшаха уялга абаһан байгаа.

Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилхэ зуураа нүхэр Машанов абаһан уялгаяа дүүргэжэ, 1300 гектар газарай үбһэ сабшаа. Мүнөө сабшалгаяа тэрэ үргэлжэлүүлһээр. Заримдаа нүхэр Машанов үдэр соогоо 50 гектар хүрэтэр сабшадаг байгаа.

П. Мишинский.

Сезон соогоо—220 гектар

Таряа хуряалгые эхилхэ зуураа, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой жаткын машинист Лука Мамонтович Борисов сезоп соогоо 220 гектар таряа хуряаха, хуряалгын һүүлээр жаткаяа бүрин бүтэн зандань, морндоо дунда тамир шадалтайгаар тушааха гэһэн уялга абаһан юм. Нүхэр Борисов абаһан уялгаяа мүнөө нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Сагай үлэрилай хэршье муу байгаа һаа, хүдэлмэриин 20 үдэрэй турша соо 110 гектар таряа хуряагаа. Эб найрамдалай хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха зорилгоор нүхэр Борисов үдэр бүри 6 гектар таряа хуряаха гэһэн дээшэлүүлэглэһэн уялга абаба. Тиин үгэеэ бодотоор бэелүүлжэ, 5 үдэрэй турша соо 32 гектар таряа хуряагаад, мүнөө ондоо жэгдэ һайн участогта гараба. Эндэ нүхэр Борисов ажалайнгаа бүтээсые улам дээшэлүүлхэ зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: машинист нүхэр Борисов таряа хуряажа ябана. Хүреэ соо— Лука Мамонтович Борисов.

Б. Кургильников.

Түрүү колхозой поли дээрэ

Хориин аймагай Кульска сельсоведэй «Родник» колхозой колхознигууд нийтынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхатайгаа хамта таряа хуряалгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулна. Тэдэнэр таряагаа түргэнөөр, гээлтэгүйгөөр хуряахын ба таряа тушаалгаар гүрэнтэйгөө болзорһоо урид тоосохын тула, һүүлээрнь үрһэнэй, фуражна, страховой болон нийтын бусад фонднуудые хаахын, ажалта үдэртөө таряа ехээр хубаахын түлөө тэмсэжэ байна.

Колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Б. Дриевский) ба партийна организаци (секретариинь нүхэр И. Пластинин) таряагаа богони болзор соо гээлтэгүйгөөр хуряажа абахын түлөө бэлэдхэлэй иилээд ехэ хүдэлмэри хэһэн байгаа. Таряа хуряалгын эхилхын урда тээ комбайнова бүхы агрегадууд туһалбариин персоналаар дүүрэн хангагдаһан, тогууд, сушилканууд ба таряа сэбэрлэлгын машинанууд һайн шанартайгаар заһагдажа ба түхеэрэгдэжэ, эртээнһээ бэлэн болгогдоһон байха юм. Таряа хуряалгада һайнаар бэлэдхэһэн ябадал хуряалгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо өөрынгөө һайн үрэ дүн харуулаа. Социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэн, бүхы колхознигуудай оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар «Родник» колхоз гүрэндэ таряа тушааха август һарынгаа график үлүүлэн дүүргээд, сентябриин 15-да гүрэнтэйгөө сүм тоосоһон байна.

Мүнөө энэ колхозой гэшүүд ба механизаторнууд таряа хуряалгые түргэнөөр дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байха юм. Энэ колхозой поли дээрэ Хориин МТС-эй нүхэр Эповэй тракторна бригада һайнаар хүдэлмэрилнэ. Комбайнуудай бункернууд ябууд дүүрэнгүй һуллагдадаг, тогуудта абаашагдажа, дары сэбэрлэгдэдэг ба хатаагдадаг байна. Таряа шэрэгшэд Е. Цырендоржиева, И. Машанов гэгшэд үдэр бүриингөө даабариие хододоо 150 процент хүрэтэр дүүргэжэ, стахановска ажалай эрхим жэшээ харуулна. Таряа сэбэрлэлгэ дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигууд А. Ситникова, А. Лосева хоёр үдэрэйнгөө нормые 120—150 процент дүүргэжэ, ажалай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэн ябанад.

Энэ колхоз малай тэжээл болохо соломо ба михиинэ гээлтэгүйгөөр хуряажа абаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулна. Энэ хүдэлмэридэ олон хүн ба мори унаа табигданхай.

Колхознигуудай дунда политическо-нийтын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Колхозой партийна организациин агитколлективэй гэшүүд Паймаков, Галкина болон бусад колхознигуудай дунда элдэб темэнүүдээр элидхэлнүүд ба лекцинүүдые уншана. Үдэр бүри ажалай һүүлээр бригада бүхэндэ үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, саашанхи хүдэлмэри хараалагдадаг, дутуу дунданууд зүбшэн хэлсэгдэжэ; усадхагдадаг байна. Ажалай дүнгүүд үдэр бүри показателиин досконуудта бэшэгдэнэ. Ханын газетэ ба «дайшалхы хуудаһанууд» саг үргэлжэ гаргагдана. Полевой стануудта шэнэ газетэ журналнууд, номууд ходо абаашагдажа байдаг.

Колхознигуудай ажалые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө мүнөө хүрэтэр «Родник» колхоз ВКП(б)-гэй айкомой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барижа ябана.

Б. Шаралдаев,
«Бурят-Монголой Үнэн» газетын корреспондент.

Республикын МТС-үүдэй хүдэлмэриин ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын 1951 оной сентябриин 20-ной мэдээн

МТС-үүд	Дүүргэгдэһэн хүдэлмэри (зөөлэн хахалалгаар) процентээр	Условно трактор бүхэнөөр хэһэн хүдэлмэри (гектараар)	Комбайнаар хуряалга (процентээр)
Курбын	100.2	398,9	83.8
Селендумын	96,2	393,8	93 4
Чесаныи	93,7	367 4	40.7
Бичурын	92,3	373,4	69 6
Саянтын	91,0	391,7	100 3
Түнхэнэй	89,6	368,4	57 1
Гашейн	88,7	371,8	69,3
Кяхтын	88 2	335,5	78 5
Сэлэнгын	88.1	390,7	88 2
Хонхолойн	87 5	361,4	64 4
Закаменай	86 0	258,1	100 2
Хэжэнгын	85 9	353,1	43 2
Кабанскын	85.6	335,0	61 4
Эгэтын	85 0	399 9	34 9
Үшөөтэйн	84,6	319 6	95 7
Жиримска	81 5	312,6	77 3
Үдын	84.3	324 7	61 8
Бургалтайн	83.0	349,3	65 9
Суулын	82 8	348 0	84 1
Хамнигадайн	82 8	301.4	66 8
Кыренскэ	82,7	333,5	73 2
Пволгын	82,4	373,6	71 6
Бага-Куналейн	81 5	325,4	72 5
Ехэ-Кударын	81 4	340,6	71 5
Сагаан-Усанай	81,0	324 1	83 1
Окино-Ключевскойн	79 1	318.3	67 2
Ново-Брянска	78 1	280,5	79 8
Сухын	77 3	331,7	63 1
Тарбагатайн	77,3	295,7	80 1
Баргажанай	77 0	291 3	56,8
Птанпын	75 9	281,3	65 1
Тимлюйскэ	75 5	309 7	42 1
Ториин	72 6	254,9	73 9
Ехэ-Куналейн	70,7	302 2	69 2
Буйтунска	70,1	271.1	40 1
Хориин	61 5	269,5	41.2
Сосновско	33.1	207.4	45.8

Механизаторнуудай амжалта

Бичурын аймагай Бага Куналейн МТС-эй Дмитрий Паньковой хүтэлбэрилдэг тракторна бригада энэ жэл һайнаар хүдэлмэрилжэ, МТС соогоо түрүү һуурида ябана.

Энэ бригадын механизаторнууд тракторна бүхы хүдэлмэриие болзорһоонь урид дүүргээ. Тус бригадынхид Маленковой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ мүнөө таряа хуряажа ябана. Договорой ёһоор эдэнэр 440 гектар таряа хуряаха ёһотой аад, 530 гектар һайн шанартайгаар хуряагаа. Тиихэдэ, дунда зэргээр трактор бүхэнэй 129 килограмм бензин алмаһан байна.

Тэрэшэлэн Мисайловай, Романовай, Никипеловэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай механизаторнууд харьяата колхозуудтаа һайнаар хүдэлмэрилнэ. Комбайнер Василий Мякотин 340 гектар таряа хуряагаа. Мүн Савва Федоров 280, Тихон Панов 220 гектар хуряаһан байна. Эдэ комбайнернууд эб найрамдалай вахтада жагсаад, Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсожо, габшагай һайнаар хүдэлмэрилхэ уялгануудые абаба.

Мүн энэ МТС-эй суута токарьнууд Иннокентий Коротов ба Николай Протасов гэгшэд [illegible] һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Ю. Дамбаев.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

Малажал хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтэ хангаха

ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой IV пленум сентябриин 20-до болобо. Аймагай колхозуудта ниитын малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэмжээнүүд тухай аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Бурдуковский дэлгэрэнгы элидхэл хээ.

Элидхэлшэ болбол ашаг шэмэтэ ниитын малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ Иволгын аймагай колхозуудай туйлаһан зарим тэды амжалтанууд тухай тогтохо зуураа, тус түсэб дүүргэлгэдэхи ехэнүүд дутуунуудые элирүүлһэн байна. Аймагай колхозууд малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб эбэртэ бодо малаар—63,7 процент, хони ба ямаагаар—75 процент, гахайгаар—75,1 процент, адуу морёор—94,4 процент, шубуугаар—миил 32,1 процент дүүргэһэн байха юм.

Адуу малайнгаа тоо толгой олошоруулха гүрэнэй түсэб хангалтагүйгөөр дүүргэлгын гол шалтагаание элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд элирүүлээ. Аймагай колхозуудта адуу мал ехээр гарзалһан байха юм. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй 8 һара соо 3 мянга үлүүтэй толгой эбэртэ бодо мал ба хэдэн олон шубуун үхэһэн байна. Энэ хадаа малай хойноһоо харууһалгын тон муу дээрэһээ болоо. Гадна, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд адуу малаа олошоруулха түсэбөө дүүргээгүй болобошье, доторой хэрэгсэлдэ мал олоор гаргашалжа, гүрэндэ харша ябадал гаргадаг байха юм. Энээнэй түлөө харюусалгатай нюурнуудта ямаршье зэмэ ашагданагүй.

Аймаг дотор орооной кампани үнгэргэхэ хүдэлмэри жэлһээ жэлдэ хангалтагүйгөөр эмхидхэглэнэ. Жэшээлхэдэ, энэ оной сентябриин 15-най байдалаар үнеэдэй 51,5 процент, эхэ хони ямаадай 37,3 процент, эхэ гахайнуудай — 53,3 процент ороондо оруулагдаһан байха юм. «Красный пахарь», «Третья пятилетка», «1-ое Мая», «Коминтерн» ба бусад зарим колхозуудта энэ хүдэлмэри бүришье хангалтагүй байха юм. Дурсагдаһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мал үсхэлгын энэ шухала асуудалда анхарал багаар табина.

Имэһээ аймагай колхозууд жэлһээ жэлдэ ехэ олон түл дутуу абана. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ аймаг дотор 100 үнеэдһээ—56 тугал, 100 эхэ хонинһоо 75 хурьган, 100 гүүнһээ—47 унаган абтаба.

Малай тоо толгойе олошоруулха гүрэнэй түсэб дүүргэлгэ Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо илангаяа хангалтагүй. Тус колхоз түсэбөө эбэртэ бодо малаар 38 процент, хони ямаагаар—62 процент, гахайгаар — 87,9 процент дүүргээ. Тиигэбэшье, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Михалев, парторганизациин секретарь нүхэр Кобычева гэгшэд элдэб шалтагаан баримталаад, малаа доторой хэрэгсэлдэ олоор гаргашалжа байдаг. Мүн Кировэй, Молотовой, Андреевэй, Каленовскын сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ ба «1-ое Мая» колхозууд иимэрхүү байдалтай.

Ниитынгээ адуу малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри аймагай колхозуудта тон хангалтагүй. Аймаг дотор үбһэ бэлэдхэхэ түсэб 39,6 процент, силос даралга—55,5 процент, набшаһа мүшэр суглуулга—34,1 процент дүүргэгдэнхэй. Тэжээл бэлэдхэлгээр Кировэй, Сталинай, Ворошиловай нэрэмжэтэ, «Третья пятилетка» ба «Осоавиахим» колхозууд илангаяа ехэ гээгдэлтэй.

«Коминтерн», Сталинай ба Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай малаа олоор гаргашалдаг, малайнгаа тоое олоор харуулһан хуурмаг мэдээ хүргэдэг, малай үбшэнтэй һулаар тэмсэдэг тухай пленумэй гэшүүн нүхэр Цижибон хэлэбэ.

Малшадай түрүү дүй дүршэлые пропагандалха хүдэлмэри аймагай хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй һулаар эрхилдэг тухай Саянтын МТС-эй директор нүхэр Танхасаев хурса шүүмжэлэл хээ. Гэбэшье, тэрэ хадаа малажалай хүшэр хүдэлмэрине ба тэжээл бэлэдхэлгые механизацилха талаар колхозуудта МТС-эйнгээ һулаар туһалдагай шалтагаан тухай хэлэнгүй гараа.

Удаань XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парторг нүхэр Гаськов ба бусад хамта 18 хүн үгэ хэлэжэ, ашаг шэмэтэ ниитын адуу малые үсхэхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын ехэнүүд дутуунуудые элирүүлээ. Мүн энэ хэрэгые аймгүйсэдкомой, тэрэнэй хүдөө ажахын таһагай, тэрэшэлэн ВКП(б)-гэй айкомойшье зүгһөө дутуутайгаар хүтэлбэрилжэ байһан тухай тэмдэглэһэн байна.

ВКП(б)-гэй айкомой пленум болбол аймагай колхозуудта ашаг шэмэтэ ниитын малажал хүгжөөхэ гурбанжэлэй түсэбые дүүргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол гаргаа.

ЭРХИМ АГИТАТОРНУУД

Хоринн аймагай Ашангын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо 29 агитатор хүдэлмэрилжэ, гаряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо 250 гаран лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө. Тэдэнэр «Коммунизмын агууехэ барилганууд», «Уласхоорондын байдал», «Табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга» гэһэн темэнүүд дээрэ хүдэлмэреэ эхэнхидээ ябуулна. Агитаторнууд Доржо Цыдыпов, Цыжип Шоёнова гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Һайнаар табигдаһан агитационно хүдэлмэриин аша ажалай үнлэр бүтээсэ дээрэ тодорно. Жэшээлхэдэ, комбайнер Андрей Екимовский үдэрэйнгөө нормо 140 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалгада хүдэлмэриллэг С. Бадмаев, Н. Галсанова, Е. Садовская ба бусад нормонуудаа 110—120 процент дүүргэнэ.

А. Мангатханов.

ШЭН ЗОРИГТО АЖАЛААРАА ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛХЭБД

гэжэ манай республикын ажалшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табихадаа мэдүүлнэ

☆ ☆

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилга ПВЗ-гэй коллективтэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэржэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Обедэй забһарлалгын үедэ котельнэ цех соо. Токарь стахановка, комсомолка К. Горбатых (зүүн гарһаа), үнинэй хүдэлмэришэн, котельщик-стахановец А. И. Олейник гэгшэд тус Хандалгада гараа табижа байна.

В. Муллерай фото.

Эхэ оронойнгоо һалбаран бадархын түлөө

Судно заһабарилгын заводой гудок хүнхинэжэ, үдэшын 5 час болоо гэһэн дохёо үгэнэ. Судно заһабарилагшад механическа цех тээшээ яаралтайгаар гэшхэлэлдэнэ. Тэдэнэр тон шухала хэрэг шиидхэхэеэ ябаһанаа мэдэнэ.

Дэлхэйн ажалшадай агууехэ вождь, багша Сталинай портрет улаан тугуудай дунда табяатай. «Бидэнэр эб найрамдалай түлөөбди!» гэһэн лозунг гэрэлтэнэ.

Завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Галкин суглаа нээбэ.

«Советскэ арад эб найрамдал хамгаалха ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ» гэһэн асуудалаар заводой директор нүхэр Востоков элидхэл хэбэ. Элидхэлшэ болбол манай ороной арадуудай амгалан ажал эрхилжэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө саг үргэлжэ тэмсэжэ байдаг тухай, мүн американо-англиийска империалистнууд Корейдэ шуһата дай хэжэ ба дэлхэйн гурбадахи дайнда бэлэдхэжэ байһан тухайнь хэлэбэ.

Модошо дархан Суворов, слесарьнүүд Минин, Исаев болон бусад үгэ хэлэхэ зуураа, дай үүдхэгшэдэй хорото ябуулгануудта зэбүүрхэжэ байһанаа мэдүүлээ. Тэдэнэр социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын тула шэн зоригтойгоор ажаллажа байһан тухайдаа хэлээд, табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгаяа ажалай шэнэ амжалтануудаар батадхахабди гэжэ мэдүүлбэд.

Маляр Михалёвич ингэжэ хэлэбэ: «Би дайнда эсэгэеэ алдаһан 3 хүүгэдэй эхэб. Советскэ правительствын ба большевигүүдэй партиин халуун анхаралай ашаар ямаршье ядарал үзэнгүй, үхибүүдээ һургуулида ябуулнаб. Шэнэ дайн бү болоһой гэжэ Хандалгада гараа табихатайгаа хамта, эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсээ гэжэ бүхы эхэнүүдые уряална́б. Стахановска ажалаараа инаг Эхэ ороноо бэхижүүлэе! Эб найрамдал бүхы дэлхэй дээрэ мандагтэ!»

Заводой главна инженер Мельченко ингэжэ хэлээ: «Бидэнэртэ хүнэй газар хэрэггүй, дай хэхые советскэ хүнүүд хүсэнэгүй. Энэмнай дайсанһаа айһан ябадал бэшэ гээшэ, дайсанай добтолоо һаань, тэдээндэ хатуу шанга харюу үгэжэ шадахабди.

Манай ажалшад эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэжэ байхадаа өөһэлынгөө хэжэ байһан хүдэлмэри дээрэ амжалтануудые туйлана. Жэшээнь, заводоймнай коллектив августын түсэбые 126,4 процент дүүргээд, сентябрьда бүри эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Котельщигүүд Карпов, Шашин, электросварщик Юрченко, дархашуул Молчанов, Куклин, Суворов болон бусад үдэрэйнгөө нормонуудые тус бүридөө 200 процентһээ дээшэ дүүргэнэ».

Судно заһабарилагшад эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада нэгэн хүн шэнгеэр гараа табиха, эб найрамдалай вахтада жагсажа, сентябриингаа түсэбые 120 процент дүүргэхэ гэжэ зоригжонхой.

Н. Бадмацыренова.

☆ ☆

Гар табилга эхилээ

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай бүхы цехүүдтэ олон хүнүүдэй хабаадалгатай митингнүүд болобо. Тус митингнүүдтэ хабаадагшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табижа, дайнда дурагүй байһанаа нэгэн һаналаар мэдүүлһэн байна.

Комбинадай коллективэй гэшүүд энэ түүхэтэ документдэ гараа табиха үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаа. Ажахын жэлэй эхилһэнһээ хойшо эдэнэр 12 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилөө. 8 эшелон эрхим шанартай мяханай продукци Сибириин ба Дальна Востогой ажалшадта эльгээһэн байна.

9 һарынгаа үйлэдбэриин программые үглөө мүнөөгүй дүүргүүтэй байна. Мүн, 420 хүдэлмэришэд жэлэйнгээ даалгабаринуудые дүүргэнхэй. Стахановецууд нүхэд Аранзин ба Синицин 2—2 жэлэй нормо дүүргээд, мүнөө 1953 онойнгоо программые дүүргэжэ эхилээ. Комбинадай колбасна цех гансахан лэ август һара соо продукциин сэнгые 400 мянган түхэригөөр химдаруулаа. Үсэлэлгын цех продукциин сэнгые 98 мянган түхэригөөр, консервын завод—96 ... түхэригөөр химдаруулһан бай...

Эб найрамдалай Бүхэдэ... Соведэй түүхэтэ Хандалгада ... лай иимэ амжалтануудтайгаар ... раа табиһандаа коллективэй ... шүүн бүхэн омогорхоно.

**

Профсоюзай заводской ком... дэй түрүүлэгшэ нүхэр Вороб... митинг нээбэ. «Советскэ арад ... найрамдалай түлөө тэмсэнэ» г... элидхэл комбинадай директор ... хэр И. И. Сарбаев хэбэ.

Эгээн түрүүлжэ трибунада г... һан колбасна цехын стахано... нүхэр Скалкина шэнэ дай үү... жэ байгаа американо-англи... империалистнуудай харата х... тухай хэлэхэ зуураа, эб найра... бүхэжүүлхын түлөө вахтада ... сан, үдэр бүри хоёр нормо дү... хэ уялга абаа. Тэрэнэй һүү... консервнэ заводой стахановка ... хэр Илькина, колбасна цехын ... лото стахановка, городской Со... дэй депутат нүхэр Нина Ро... болон бусад үгэ хэлээ.

Удаань Хандалгада эмхитэй ... римтайгаар ба эдэбхитэйгээр г... табижа эхилбэ. Гар табилга м... үргэлжэлһөөр.

А. Шестаков.

Шэнэ уялгануудые абаба

ЗАИГРАЙ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгада зорюулагдаһан олон хүнүүдэй хабаадалгатай суглаан Доодо-Курбын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо үнгэрэгдөө.

Багша Цыбжит Заятуева элидхэл хэхэ зуураа, уласхоорондын байдал тухай, американска империалистнуудай агрессивнэ политика тухай, шэнэ дай үүдхэгшэдэй галзуу политикыень бута хяа сохихын тула Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампаниин ябуулагдажа байһан тухай эли тодоор хэлэһэн байна.

Удаань олон колхознигууд үгэ хэлэжэ, ажалай шэнэ уялгануудые абаба.

Адуунай-товарна фермые даагша Дампил Жигжитжапов үгэ хэлэхэдээ, «Эб найрамдал улам бэхижүүлхын тула бидэнэр үшөө һайнаар хүдэлмэрилхэ ёһотойбди. Мори үсхэбэрилхэ хоёр жэлэй түсэбые 100 процент дүүргэхэ ба ерэхэ жэлэй түлнүүдые бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ уялга аб... бди. Мүн энэ жэлэй үбэлж... һайнаар үнгэргэжэ, 100 ... һээ 80-һаа үсөөн бэшэ унага ... хабди» гэжэ мэдүүлээ.

Һүнэй-товарна фермые даа... Гомбо Мижитов энэ жэлэй ү... жэлгые эмхитэй һайнаар ... гэргэхэ, ерэхэ жэлэйнгээ т... нэгэшье хоролтогүйгөөр ... жүүлхэ, 100 үнеэн бүриһөө 97 ... гал абаха уялга абаа.

Тэрэшэлэн тус колхозой ... шод хонин ажалые хүгжөөхэ ... банжэлэй түсэб дүүргэхын ... бүхы хүсэеэ элсүүлхэ, 100 эхэ ... нин бүриһөө 105 хурьга абаха ... жэ шиидэһэн байна.

Таряа хуряалгые октябриин ... болотор, намарай пар хахал... сентябриин 25 хүрэтэр дүү... гэжэ колхознигууд шиидэбэ. К... хозой гэшүүд суглаанай ... рэмсээр Эб найрамдалай Б... дэлхэйн Соведэй Хандалгада ... раа нэгэ хүн шэнгеэр таб... байна.

Д. Санжимитын.

Эб найрамдал дайе илаха

Улан-Удын махоркын фабрикын ба ДОСАРМ-эй коллективэй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаан сентябриин 21-дэ болобо.

«Советскэ арад эб найрамдал хамгаалхын ба бүхэжүүлхын түлөө тэмсэнэ» гэһэн элидхэл ДОСАРМ-эй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Зорин хэбэ.

Тэрэнэй һүүлээр махоркын фабрикын ахалагша инженер нүхэр Олншов үгэ абаад, ингэжэ х...

—Бидэнэр, миил юрэ сугла... бэшэбди, бузар муухай ... периалистнуудай үүдхэжэ ба... дайе усадхахын түлөө оломил... арадтай голосоо нэгэдхэхэ ... энээ ерээбди. Бидэндэ дайн х... гүй. Тиимэһээ, нэгэн хүн шэн... гарнуудаа табижа, дайнда д... гүй байһанаа мэдүүлэе, —...

Ж. Цыренов.

КОНСУЛЬТАНТНУУДАЙ ХЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ

Бэеэ даагаад политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлэгшэдтэ гол түлэб консультантнуудаар дамжуулан бодото туһаламжа үзүүлэгдэдэг байна. Консультантын хүдэлмэри хадаа тон орёо ба харюусалгатай. Тиимэһээ, партийна организацинууд теоретическэ бэлэдхэл ехэтэй, политическэ ба культурна эрдэм мэдэрэлээр ехэ нүхэдүүдтэ энэ хүдэлмэрине даалгадаг байна.

Консультантнуудай хүдэлмэриин формонууд ба методүүд ямар байдаг бэ? Манай эрхим консультантнууд хүдэлмэреэ ямараар ябуулдаг байнаб? Өөртөө даалгагдаһан хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандадаг, тэрэ хэрэгтээ дуралдаг ба консультаци үгэдэг хүнүүд бүхэнөө анхаралтайгаар шэнжэлэн мэдэдэг консультантнууд коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэдэй бэеэ даагаад һураха ябадалда һайн үрэ түйладаг байһаниинь практика дээрэһээ харагдана. Коммунист бүхэнтэй консультантын холодоо хөөрэлдэдэг, ямар нэгэн зохёолые тэдэнэй ямараар шудалдагые ажаглан харадаг, занятинуудыень саг үргэлжэ хүтэлбэрилдэг байхада бэеэ даагаад һурагшад һайн үрэ туйладаг байна.

Консультант бүридэ 5—8-һаа олонбэшэ нүхэд даалгагдаха зэргэтэй. Гансахан лэ энэ ушарта консультант хадаа хүн бүхэндэ тус тустань хандажа, бэеэ даагаад ном үзэгшэ бүхэндэ нүлөө ехэтэй туһаламжа үзүүлжэ шадаха байна.

Консультант болбол өөртөө даалгагдаһан нүхэдтэ бүхэли жэлэйнгээ һуралсалай түсэбүүдые зохёохо ябадалдань туһаламжа үзүүлгээр хүдэлмэреэ эхилхэ зэргэтэй. Тиихэдээ, бэеэ даагаад һурагшадай һуралсалайнь түсэбүүдые нэгэн адляар зохёожо болохогүй. Һурагшад бүхэнэй бэлэдхэлые, хүдэлмэриинь эрхэ байдалые хараадаа абалсаха шухала. Һурагшадта бултандань нэгэн адляар хандажа болохогүй. Гэбэшье, консультантда даалгагдаһан нүхэдүүд али бүхы талаараа, эрдэм бэлэдхэлээрээ жэгдэ байжа, марксизм-ленинизмын классигуудай тус тус зохёолнуудые гү, али «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсые» бултадаа үзэдэг байбал зохистой. Коммунистнуудые иимээр хубаарилхада, консультантын хүдэлмэреэ эмхидхэхэдэнь хүнгэн болоho үгэдэг юм.

Һурагшадай өөһэдэйнь түсэбүүдтэ үндэһэлэн, консультант хадаа хүдэлмэриингөө түсэбые зохёодог, тайлбарилан хэлэбэл, хэзээ, хэнтэй индивидуальна, групповой гү, али тематическа консультацинуудые үнгэргэхэ байһанаа, хэзээ, ямар темэнүүдээр теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые ба дүн гаргалгын индивидуальна хөөрэлдөөнүүдые хэхэ байһанаа түсэблэдэг юм.

Консультант бүхэн өөртөө даалгагдаһан нүхэдтэй һуралсалай жэлэй турша соо хүдэлмэрилхэ зуураа, 3 гол зорилгонуудые шиидхэхэ зэргэтэй:

Нэгэдэхеэр, һурагшые бэеэ даагаад ном үзэлгэдэ һургаха;

Хоёрдохёор, ямар-нэгэн зохёолой теоретическэ ба бодото гол баримталгануудые ойлгожо абалгадань туһалха;

Гурбадахяар, һурагшые олоһон эрдэм знанияа өөрынгөө практическа хүдэлмэридэ хэрэглэжэ ба тэдэниие мүнөө үеын байдалтай холбожо шадаха болгохо.

Тус тустань консультаци үгэлгэ һурагшада үлүү һайнаар туһалдаг байһаниинь практика дээрэһээ харагдана. Хүн бүридэ консультаци үгэхэдөө, консультант болбол тэрээндэ туһаламжа үзүүлхэгээ нэгэн доро хиналта һайнаар хэхэ байна. Мүн бүлэг һурагшадта ба методическа консультацинуудые хэжэ болоно. Гэбэшье, тэрээгээр ехээр һамааржа болохогүй.

Зохёол бүхэнөөр гү, али «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» бүлэг бүхэнөөр консультант хадаа 2—3-һаа үсөөнбэшэ консультаци үгэхэ зэргэтэй. Түрүүшын консультаци үгэхэдөө консультант хадаа һурагшадые ямар-нэгэн зохёол шудалха методикотой танилсуулха, тэрэниие шудалха түсэб һайшаан дурадхаха, гол шухала асуудалнуудые онсо тэмдэглэхэ ба зохёолые бэеэ даагаад шудалхадань хэрэгтэй болохо асуудалнуудые табиха зэргэтэй юм. Мүн зохёолой гол удхые бэшэжэ абаха форма ба методые һурагшадта заажа үгэхэ, ямар литература гүнзэгыгөөр шудалха, ямарыень ябууд хаража үзэхэ тухайда заажа үгэхэ ёһотой.

Һуралсалай үедэ консультант болбол өөртөө даалгагдаһан нүхэдэй хүдэлмэрие анхаралтайгаар хаража байха ба тэдэнээ хүсэд ойлгоогүй асуудалнуудаар индивидуальна консультаци ходолоо хэдэг байха ёһотой. Индивидуальна хөөрэлдөөнүүдые хэжэ, консультант болбол олонхи һурагшадай ямар асуудалые дутуугаар ойлгоһониие мэдэжэ абаха зэргэтэй. Тэрэнэй һүүлээр бүлэг нүхэдтэй ба мүн тематическа консультаци хэхэ ёһотой. Гадна, Советскэ Союзай, мүн бусадшье оронуудай уласхоорондын ба дотоодын байдалай асуудалнуудаар географическа картануудые хэрэглэлгэтэйгээр консультацинуудые хэхэ шухала.

Консультациин амжалтань консультантнуудай өөһэдынь бэлэдхэлэй хэмжээнһээ дулдыдадаг.

Консультант болбол һурагшадай ямар-нэгэн темые һайнаар шудалһые баталан мэдэһэнэйнгээ һүүлээр дүн гаргалгын хөөрэлдөө хэдэг байна. Тэдэнэр хадаа һурагшадай конспектые хаража үзээд, зохёолой гү, али темын гол удхые хэрзэргээр һурагшадай ойлгоһониие, тэдэниие мүнөөнэй байдалтай ямараар холбодог байһые элирүүлхэ ёһотой. Хэрбээ зарим асуудалнуудай һайнаар ойлгогдоогүй байгаа һаань, эдэ асуудалнуудые дахин үзэхые һурагшадта һайшаан дурадхаха хэрэгтэй.

Һурагшадай конспектнүүдээр һонирхолтой консультацинуудые эмхидхэжэ болохо юм. Консультант болбол конспектнүүдые зүбөөр шэнжэлһэнэй ашаар һурагшадай бэеэ даагаад ном үзэлгын процессые элирхэйлэн харуулжа шадаха байна. Тиихын тулада муу һайн хоёр конспектые сасуулан харуулжа, һурагшадые конспект табиха зүб методикодо, номые творческоор шудалан үзэхэ ябадалда һургаха зэргэтэй. Ингэжэ конспектнүүдые шэнжэлэлгэ һурагшадта ехэ туһа хүргэхэ байна.

Һурагшадай үгэ хэлэлгын шадабари олохын, ямар нэгэн асуудалые гүнзэгыгөөр ойлгохын тулада теоретическэ хөөрэлдөө гү, али семинар үнгэргэхэ шухала. Теоретическэ хөөрэлдөөндэ консультант ба тэрээндэ даалгагдаһан нүхэдүүд һайнаар бэлэдхэхэ зэргэтэй. Темээ үзэжэ дүүргэһэн ба түгэсхэлэй консультаци абаһан, конспект һайнаар зохёоһон нүхэдүүд иимэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадуулагдадаг юм. Зүбшэн хэлсэхын тулада ямар нэгэн теоретическэ тон шухала асуудал гү, али хэдэн шухала асуудалнууд, үгышье һаа, 2—3 реферат эдэ хөөрэлдөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Энэ хадаа бэеэ даагаад политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлдэг коммунистнуудта туһалха гол формэнуудай нэгэн болоно.

Тус тус ба бүлэг нүхэдтэй консультацинуудые, мүн тэрэшэлэн теоретическэ хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэһээ гадна, бэлэдхэл ехэтэй нүхэдүүдтэ рефераудуудые бэшүүлжэ байха зөвилго мүнөө жэлдэ консультантнуудай урда табигдана. Энэ хадаа ехэ ба орёо хүдэлмэри болоно. Тиимэһээ энээндэ мэргэжэл ехэтэй консультантнуудай туһаламжа хэрэглэхэ тон шухала.

Нүхэд Калмыков, Боболев, ...ментьева (ПВЗ), Гонина, Кр... ков, Чечев (машина бүтээ... завод), Балуров, Гаханов, Но...ский, Пикоров ба бусад (Го...ской район) коммунистнуудта ... һаламжа үзүүлхэ элдэб формо... дые хэрэглэдэг, консультаци ... методико һайнаар шудалһан ... сультантнууд болоно.

Консультант нүхэр Бобо... даалгагдаһан 10 нүхэд үнгэр... һуралсалай жэлдэ марксизм-... низмын классигуудай хэдэ ... зохёолнуудые үзэжэ дүүргэһэ... консультантһаа саг үргэлжэ т... ламжа абадаг байгаа. Кон... тант нүхэр Калмыков өө... даалгагдаһан коммунистн... һуралсалайнь түсэбүүдые зо... годог, тэдэнэй тус бүриинь ... мэриие анхаралтайгаар ажа... хинадаг, конспектнүүдыень ... галаг, холодоо үзэдэг байгаа ... рэнэй ашаар 8 коммунистнууд ... ралсалай жэлэй турша ... «ВКП(б)-гэй түүхын Хуря... курсын» 5 бүлэгүүдые тус б... лөө үзэжэ дүүргэһэн байна. ... ба бусад зарим консультант... даалгагдаһан нүхэдтэеэ өө... анхаралтайгаар хүдэлмэрил... гадна, партиин райкомуудай ... горкомой парткабинедүүдтэ ... хидхэгдэдэг лекцинүүдтэ тэд... хабаадуулдаг байгаа.

Марксизм-ленинизмын кл... гуудай зохёолнуудые бэеэ д... гаад һурагша бүхэнэй гүнзэгы... шудалхын тулада консул... бүхэн түрүү консультантну... хүдэлмэриин дүй дүршэлые ... абаха уялгатай.

Д. Цыбыктаров,
ВКП(б)-гэй Улан-У... горкомой парткабин... консуль...

...ударада хүдөө ажахын ...телиин Устав эбдэнэ

...дарын аймагай партийна, со... ба хүдөө ажахын органууд ...зуудые эмхидхэлэй ажахын ...рнь бэхижүүлхэ хэрэгые ...ар хүтэлбэрилнэ. «Колхо... хүдөө ажахын арте... Уставые эбдэхэ ябадалые ...ха хэмжээнүүд тухай» ...гэй Министрнүүдэй Соведэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной ...бриин 19-нэй тогтоол энэ ай... колхозуудта хангалтагүй... бэелүүлэгдэжэ байһан ябадалнуудые гэршэлнэ. Аймагай ... колхозуудта артелиин Ус... эбдэхэ ябадал үзэгдэнэ.

...магай колхозуудта адуу мал ... хэхэ ябадал үргэлжэлһөөр. ...51 онуудай турша соо кол... 52 мал шан болгожо тараагдаһан байна. Тоо бүридхэлгын ...эрэһээ Ранжуровай нэрэмжэтэ ... байһан мүнөө Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо 137 толгой, «...Булаг» колхоздо 58 толгой ...тараһан байна. Куйбышевай ...жэтэ колхоздо 23 толгой ...эндээ нэмэжэ бэшэһэн ... Тэрэшэлэн «Красная за...» Маленковой нэрэмжэтэ кол... малай тоо толгой олон ...о мэдээндэ оруулһан бай... Тиихэдэ ашаг шэмэ ехэтэй ...лые жэжэ малаар андал... ябадал үзэгдэнэ.

...хозуудай мүнгэн зөөри гү...гөөр гаргашалагдана. 1951 ...юниин 1-нэй мэдээгээр 217 ... түхэриг колхозуудта ороходоо байгаа. Тиихэдэ олохон кол...та мүнгэнэйнгөө сметые бү...гөөр эбдэн госбанкһаа га... гаргашалдаг байна. Колхозуу... хубаагдадаггүй фонд хаһа ... мүнгэн зөөреэр нэмээгдэдэг... 1951 оной январиин 1-нэй ...аар 220,7 мянган түхэриг ...хахагүй фондодо ороходоо ёһотойгоор байгаа.

...магай колхозуудта ажалай ...лгэ ба жаяг заршам һула. ...зуудта ажалай эмхидхэлгэ ...уулха, тэрээнэй бүтээсые ...дүүлхэ ба ажалай түлбэри ...уулха хэмжээнүүд тухай» Союзай Министрнүүдэй Сове... 1948 оной апрелиин 19-нэй ... тус аймагай колхозуудта ...тагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ ... Энэ жэлэй турша соо 6 ...уудта ажалай нормо шэнээр ... үзэгдөөгүй. Колхозуудта ... нормо биишье һаа, ехээр ...уулагдаһан, ажалайнь түл...сэн дээшэлүүлэгдэһэн бай... Ажалта үдэрнүүдтэ үлүү ...түлбэри үгэһэн баримтанууд ... Жэшээнь, «Баян-Булаг» ...до элүүр энхэ тугал абаад, ... хүрэтэр түлжүүлһэнэйнь ...аалишадта 12 ажалта үдэр ... орондо 19-ые үгэдэг бай... ...ленковой нэрэмжэтэ, «За...» «Красное Знамя» колхо...һу һааһанайнь түлөө һаа... 1,8 ажалта үдэр үгэхын ... 2—3 үдэр үгэнэ. Тиихэдэ ... колхозой кладовщигта нэ... ...үтэхын орондо үдэр хаха...нэ. 1950 оной турша соо ...дотор 20653 ажалта үдэр ...гаргашалагдаһан байба. Тии... колхозуудай захиргаанай-уп...ческэ аппарадай хүдэлмэ...рид правительствын тогтоолой ёһоор тогтоогдоһон ажалта үдэрөө олодоггүй. Жэшээнь, «Заря» колхозой захиргаанай-управленческэ аппарадай 11 хүнэй 2-нь полевой хүдэлмэридэ ябажа, миил 10 ажалта үдэр олоһон байгаа.

Колхозой үйлэдбэридэ колхознигууд ехэ муугаар хабаададаг байна. 1950 оной турша соо аймагай колхозуудта 298 хүн тогтоогдоһон ажалта үдэрөө олоогүй, байгша оной түрүүшын хахад соо 184 колхознигууд тогтоогдоһон ажалта үдэр олоогүй. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй 26 процент, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй 20 процентнь хүдэлмэридэ хабаадалсаагүй.

Колхознигуудай ажалта үдэрые хараадаа абалсангүйгөөр эдеэ хоолой зүйлнүүдые ба мүнгэ авансаар үгэдэг гурим үргэлжэлһөөр. Энэ шалтагаанаар 1950 ондо олон колхозуудай гэшүүд 1526 центнер таряа, 296 мянган түхэриг мүнгэ уритэй байна Эчэ хадаа мүнөөшье үргэлжэлһөөр. Жэшээнь. Молотовой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо эдеэ хоолой зүйл ажалта үдэрые хараадаа абангүйгөөр колхознигуудта үгэдэг байна. Тиихэдэ олоншог колхозуудай түрүүлэгшэнэр юрын тэмдэгээр колхозой амбарһаа эдеэ хоолой зүйл үгэдэг заншалтай.

Тоо бүридхэлгэ муугаар эмхидхэгдэнэ, ажалай книжкэдэ колхознигуудай ажалта үдэр хаһа саг соогоо бэшэгдэдэггүй. Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр бригадирнуудһаа ба фермэнүүдые даагшадһаа хэһэн хүдэлмэриинь тушаажа абадаггүй. 1951 оной доторой гуримай заабаринууд нэгэшье колхоздо баталагдаагүй байха юм. Хэтэрхэдээ «Красное Знамя» колхоздо хүдөө ажахын артелиин Устав үгы байба.

Колхозуудай шалгалтын комиссинууд өөһэдынгөө үүргэ дүүргэдэггүй, правленинүүдэй ажал ябуулгые хинан шалгадаггүй байна. Шалгалтанууд тон үсөөн хэгдэдэг, шалгалтын комиссинууд гол шухала үүргээ дүүргэдэггүй, үйлэдбэриин түсэбэй, орошо гарашын сметын гүйсэдхэгдэжэ байһые, ажалта үдэрые зүбөөр гаргашалжа байһые, колхознигуудай хэһэн ажалай шанарые шалгаха ёһотой аад, харин колхозой амбарые шалгаад лэ хүдэлмэреэ хизаарладаг байна.

Кударын аймагай колхозуудта ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1946 оной сентябриин 19-нэй тогтоол юундэ хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэб гэхэдэ, аймагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, тэрэшэлэн колхозуудай парторганизацинууд хүдөө ажахын артелиин Уставые нарин нангинаар сахихын түлөө тэмсэдэггүй дээрэһээнь болоо. Аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Агафонов артелиин Уставые эбдэхэ ябадалые усадхахын тула эрид шууд хэмжээ абажа шадаагүй. Колхозно ажабайдалай нангин хуули артелиин Уставые эбдэһэн хүнүүдтэй эрид тэмсэхэ ёһотойбди.

Б. Балданов,
А. Захаров.

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

ТАРЯА ТУШААЛГАЯА ДҮҮРГЭБЭ

Суулгын сомоной Молотовой ба Андреевэй нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид, сентябриин 10 хүрэтэр дүүргэбэ.

Суулгын дунда һургуулиин багшанарай коллектив (директорынь нүхэр Mататханова) Андреевэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо воскресник хэдэн удаа үнгэргэжэ, ороохо сэбэрлэлгэдэнь эдэбхитэйгээр туһалалсан таряа тушаалгые түргэдхэлсөө.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ЯБУУЛАГДАНА

Хонхолойн территориальна партийна организаци «Искра» колхозые шефтээ абанхай

Мүнөө тус парторганизациин коммунистнууд тус колхозой таряа хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигууд ба механизаторнуудай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна.

Жэшээнь, Хонхолойн дунда һургуулиин багшанар Голев, Калашникова. Иванова болон бусад тарянажалай № 5 ба тракторна № 8 бригадануудай полевой станда ошожо, лекци болон элидхэлнүүдые хэдэг, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

Хэлхеэ холбооной Хонхолойн отделениин коммунистнууд Жиранов ба Сыркин гэгшэд тракторна № 7, тарянажалай № 2 бригадануудта ошожо, «дайшалхы хуудаһанууды» гаргалсадаг, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ туһалалсадаг юм.

ЗЭРЛИГ ҮБҺЭНЭЙ ҮРҺЭ СУГЛУУЛНА

Зоя Космодемьянскаягай нэрэмжэтэ хүүгэдэй байшангай үхибүүд абаһан уялгаяа бэелүүлэн, зэрлиг үбһэнэй үрһэ суглуулгада олоороо хабаадалсана.

Һаяшаг тус байшангай 80 хүүгэд 20 гаран килограмм үрһэ суглуулжа, тэрээнээ «Гигант» колхозой складта тушаагаа.

ЕХЭ ШҮҮБЭРИ

Һүлэй үедэ аймагай ажалшад гүрэнэй урьһаламжаар хэдэн зуугаад мянган түхэриг шүүһэн байна. Гүрэнэй 5-дахи урьһаламжаар нэгэ хүн 25 мянган түхэриг шүүбэ.

М. Елаев.

Мэргэжэлтын зүбшэл

ТАРЯА ЗҮБӨӨР ХАДАГАЛХА ТУХАЙ

Гансашье ороохон соохи процессууд бэшэ, мүн зернохранилищиин агаарай температура, шииг нойтон ба гадаадын бусад факторнууд тарянай хадагалалгада нүлөөлдэг юм. Гадаадын факторнууд өөһэдынгөө шэнжэһээ боложо, ороохон соохи процессүүдые ехэдхэдэг гү, али һуладхадаг байна. Тарянай хадагалалгада һайн условиин байгуулагдаһан байгаа һаа, ороохон дотор ехээр гү, али багаар микробиологическа процессүүд боложо, хадагалагдажа байһан тарянай шанарта ехээр гү али багаар нүлөөлдэг юм.

Тарянай хадагалалга дээрэ хүдэлмэрилдэг хүдэлмэришэн бүхэн ороохон соо болодог бүхы процессүүдые һайн мэдэхэ тарянай хадагалалгада муугаар нүлөөлдэг факторнуудые усадхажа. һайнаар хадагалагдаха таарамжатай условиин байгуулжа шадаха байха ёһотой. Хуурай ороохондо микроорганизмууд хүгжэжэ шадаггүй. Хэм гадна ехэ шиигтэй ороохон түрүүшээр бурьтадаг, тиигээд дам саашаа бактеридэ баригдадаг юм.

Ороохоной шииг нойтон жэлэй метеорологическа условиһоо бэшэ, мүн гансахан сүүдхын условиһоо дулдыдадаг Үглөөгүүр эртэ агаарай шииг нойто ехэтэй үедэ колостохи ороохоной шииг нойтониинь 20 процент боложо байдаг Үдэртөө шииг нойтониинь 10—15 процент хүрэтэр доошолдог юм. Газарай үндэр набтарһаа боложо, үдэрэй нэгэ сагташье һаа. ороохоной шииг нойтон мүн лэ ондо ондоо байдаг юм. Набтар доро газартахи тарянай колосуудай ороохон шииг нойто ехэтэй, үндэр газарайхинь шииг нойтоор бага байдаг.

Үглөөнэй 6 часһаа 7 час болотор комбайнаар шэниисын поли хуряахада бункер соонь суглараһан ороохон иимэ шииг нойтотой байдаг: хуурай ороохон гэхэ гү, али 14 процент хүрэтэр шииг нойтотой ороохон 47 процент, 14—17 процент шииг нойтотой ороохон 42 процент, 19 процент шииг нойтотой ороохон 1 процент. Тиимэһээ энэ болзорто хуряагдаһан тарянай шииг нойтон дунда зэргээр 15,8 процент болоно. Мүн энэ поли лээрэ аад, таряа үдэрэй 12 часһаа 13 час хүрэтэр хуряахада комбайнай бункер соо 14 процент хүрэтэр шииг нойтотой ороохон 99 процент, 15,5 процент шииг нойтотой ороохон 1 процент болоһон байдаг. Тиимэ тула үдэртөө хуряаһан тарянай шииг нойтон үглөөгүүр хуряаһанайхида орходоо нилээд бага байдаг юм.

Зүгөөр комбайнай хуряаһан гол культуратай хамта бункер соонь шулуу, шорой, шабар, буртаг ногоонуудай үрһэнүүд гэхэ мэтын элдэб зүйлнүүд ородог. Эдэ зүйлнүүд хуряагдаһан тарянай 2 процент шахууень эзэлдэг байна. Гадна, комбайнай сохилгын аппарадай хэр зэргэ һайнаар тааруулагдаһанһаа боложо, ороохонууд ехээр гү, али багаар гэмтээгдэдэг юм.

Таряа хадагалхата тэрээн соо холисолдоһон бог буртаг ногоонуудай үрһэнүүд тон муугаар нүлөөлдэг. Буртаг ногоонуудай үрһэнүүд эхэнхидээ 50—60 процент шииг нойтотой байжа, тэрэ шииг нойтоёо хадаглагдажа байһан культурада дамжуулан, муудхаадаг юм. Туршалгын станциин мэдээнэй ёһоор, шэниисын таряан соо байһан буртаг ногоонуудай 9 процент үрһэнүүд 3 сүүдхын турша соо тарянай шииг нойтые 14-һөө 17 процент хүрэтэр дээшэлүүлдэг, тиихэдээ буртаг ногоонуудай улам олон үрһэнүүдэй шииг нойто ехэтэй байха бүри хуурай таряан улам түргэнөөр шииг татадаг байна Хранилищи доторхи температурын дээшэлхэ бүри энэ процесс бүри түргэнөөр ябадаг Тэрэшэлэн таряае хатааха аргагүйгөөр тон зузаанаар хадагалхада нимгэнээр хадагалһанда орходоо мүн лэ түргэнөөр гутадаг гэхэ мэтэ.

Таряан амбар соошье байхадаа, хуряалгынгаа хойто тээхи элеэшэлгын процессые үргэлжэлүүлдэг Хуряагдаһанайнгаа һүүлээр тарянай элеэшэлгэдэ агаарай кислород ба 30 процент хүрэтэр температурада хатааха ябадал тон һайнаар нүлөөлдэг. Һая хуряагдаһан таряае һалхинда үлеэлгэнгүй, хатаангүй. шииг нойтотой зандань хадагалхада заалһаа түргэнөөр гуталаг юм. Яһала хуурайшье һаа, хуряалгынгаа хойто тээ хүсэд элеэшээгүй таряан хадагалалгын үедэ түргэнөөр халажа, гутадаг ба ургаха шадалаа доошолуулдаг юм. Халажа эхилһэн таряа дары хүргөөгүй һаа, тэрэ улам саашадаа халажа, тарилгада хэрэглэгдэхэеэ болидог.

Хадагалалгада ороһон таряае нигэжэ харууһалха ёһотой. Тарянай халаха ябадал огтолон усадхахын тула температурынь заахалаарише дээшэлхэдэ тэрээниие лары хүргэхын тула оролдохо ёһотой. Тарянай халаха ябадалтай тэмсэхэ һайн арга гэхэдэ, таряае наранда гү али түлигдэдэг сушилка соо хатаалга болоно. Зүгөөр үрһэнэй таряа тусхай сушилкануудаар искусственнаар хатаахадаа хатаалгын гуримые илангаяа наринаар сахиха тэрээниие заахашье хазагайруулжа болохогүй. Хэрбээ эдэ аргануудые хэрэглэжэ шадахагүй байгаа һаа, тарянай шииг нойто багатай байхадань тэрээниие таряа сэбэрлэлгын машинануудаар үлеэлгэжэ. хүргэхэ ёһотой. Зүгөөр, анханда халажа эхилһэн таряан хүргэгдөөдшье байхалаа хатаагдаагүй байһан тула өөрынгөө температурые дахинаа дээшэлүүлдэг байна. Тиимэһээ хүргэгдэһэн тарянай хойноһоо саг үргэлжын хиналта тогтооха шухала. Хранилищиин доторхи агаар ходоо шэнэдхэжэ байхын тула тэрээниие һайн вентиляциар хангаха хэрэгтэй. Тарянай зузаанаар ба нимгэнээр хадагалагдаһанһаа, тарянай ба агаарай температурын хэмжээнһээ дулдыдажа, багаар халаһан таряае хранилищиин вентиляци, үүдэ ба сонхыень нээжэ, хүргэдэг юм. Хэрбээ тарянай ехээр халаһан байгаа һаань, тэрээниие хүйтэн агаарта удаан саг соо байлгахын зорилгоор таряа сэбэрлэлгын машинаар нэгэ хэды болоод лэ сэбэрлэн үлеэлгэхэ хэрэгтэй.

Таряа һайнаар хадагалалгын нэгэн шухала нүхэсэл хадаа амбарай тарянай хоротон хорхой сохонууд ба хулганануудтай зүбөөр тэмсэхэ ябадал болоно. Эдэ хоротон таряа элдэб үбшөөр гэмтээдэг. Тиигэжэ, тарянай ургаха шадалые доошолуулдаг байна. Амбарай хоротоной үдэлгэдэ тарянай шииг нойтон ба ехэ температура һайнаар нүлөөлдэг. Эдэ хоротоной би бололгые уридшалан зайсуулхын тула хранилищинуудые саг үргэлжэ дезинфекцилхэ, тэрээнэй шадархи территориие шорой шохойһоо ходо сэбэрлэжэ байха, таряа сэбэрлэхэдээ дизенфекцилэгдэһэн машина зэмсэгүүд болон амһартануудые хэрэглэхэ, хадагаламжада байһан таряа сэбэр, хуурай ба халуун бэшээр байлгаха, таряа тушаан абалсахадаа, мүн хадагалжа байхадаа тэрээнэй хоротоноор гэмтээгдэһэн гү, али үгыень ходо шалгажа байха хэрэгтэй. Амбарай хоротонтой тэмсэхын тула хадагаламжада байһан таряа зернопультаар, таряа сэбэрлэлгын бусад машинануудаар саг үргэлжэ сэбэрлэжэ ба үлеэлгэжэ байха ёһотой. Тэрэшэлэн тарянай хоротониие газаар эладаг юм. Хулганатай тэмсэхын зорилгоор элдэб капканууд, занганууд болон хоронуудые бэлдэхэ, мүн хулганын орохогүйгөөр амбараа забһаргүйгөөр бариха, бии байһан нүхэнүүдыень бүгэлхэ ёһотой.

Һаяхан хуряагдажа, тоогуудта асарагдаһан таряа саг үргэлжэ худхажа ба таряа сэбэрлэлгын машинаар вентиляторнуудта үлеэлгэжэ байха ёһотой. Хадагаламжада ороһон тарянай халахыень хүлеэнгүйгөөр. тэрээниие уридшалан зайсуулха хэмжээнүүдые абаха шухала. Үбэлэй үедэ тарянай хүйтэн температуратай байхань шухала. Гэбэшье. илангаяа хүйтэн үбэл тарянай температурые хэм гадна бага болгожо болохогүй, юуб гэхэдэ, ургаха шадалыень доошолуулжа болохо байна. Хабартаа таряае мүн лэ бага температурада хадагалха, хүлэрхэгүйнь ба халахагүйнь тулада һалхитуулжа байха хэрэгтэй.

Хадагалагдажа байһан тарянай гутахаа һанаһыень тэрээнэй температураар мэдэдэг юм. Тарянай температурые мэдэхын тула обоолоотой таряан руу ута түмэрнүүдые хадхаха ёһотой. Мүн термощуп гэжэ тусхай зэмсэгээр хадагалагдажа байһан тарянай температурые мэдэхэдэ болохо. Амбарта хадагалагдажа байһан тарянай температурые мэдэхын тула дээрэ дурсагдагша хоёр арга хоюулыень хэрэглэхэдэ болохо юм.

Үрһэнэй тарянай шанарай гол показатель болохо тарянай ургаха шадалые таряа хуряалгын һүүлээр шалгаха, тиихэдэ хабарай культурануудай үрһые тарилгын урда тээ шалгаха хэрэгтэй. Халажа байһан тарянай хүргэгдөөд байхада тэрээнэй ургаха шадалые заабол дахин шалгадаг юм. Амбарта хадагалагдажа байһан тарянай амбарай хоротоноор гэмтээгдэһэниие, илангаяа тарянай шииг нойто ехэтэй байгаа һаань, саг үргэлжэ шалгажа байха ёһотой. Тиин амбарай хоротоной үзэгдээ һаань, тэрээниие усадхаха хэмжээнүүдые дары абаха хэрэгтэй.

Т. Ивлев, Кяхтын хүдөө ажахын техникумэй багша.

...рүү методые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлнэбди

...эй орденто паровозо-ва...водой булад шудхалгын ... коллектив үнгэрэгшэ жэ... үйлэдбэриин түсэбые бол... урид — ноябриин 7-до ...һэн. Тиигэжэ, социалисти... мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ...мди.

...шье, манай хүдэлмэридэ ...дутагдалнууд байһан юм. ...рүүндэ, хүдэлмэришэдэй ... зүбөөр эмхидхэхэ, үйлэд...рэ технологическа процес...өөр эмхидхэхэ талаар ду...байгаабди. Мүн бүтээн гар... продукциимнай шанарынь ... байгаа. Ехээр дээшэлүү... даалгабариие амжалта... дүүргэхын түлөө али нэгэн ...гэ метод бэдэрхэ ёһотой ...мди.

...парторганизациин хүтэл...ээ манай инженернүүд, ...д, нормировщигууд болбол ...цуудтай нигта барисаа... хүдэлмэрилжэ, энэ хүндэ... амжалтатайгаар шиид...на. Нэн түрүүндэ, хүдэл...эй ажалай хэрзээргэ зү...гдаһаниие шалгажа бай... үргэлжын комисси байгуу... Энэ комиссиин состав... хүтэлбэрилэгшэдһөө гад... ...нернүүд, технигүүд болон ...цууд оролсоһон юм. Тии... ...ын партийна, ажахын ба ...на организацинууд тус ... ажал-ябуулгада нигта ...дэг болоо һэн.

...комиссиин урда ямар зо...гдаһан байгааб гэбэл: ...шэдэй ажалые, бүтээн гаргаһан продукциин шанарые һайжаруулха, материалнуудые, түүхэй эд болон электроэнерги арбилха, үйлэдбэриин технологическа процессые шэнэдхэн табиха, шэнэ техникэ ашаглаха, үйлэдбэриин процессүүдые механизацилха, һайн гурим журамтай болохо ба үйлэдбэри дээрээ ариг сэбэрые сахиха тухай асуудалнуудаар уралан нарижуулгын дурадхалнуудые суглуулжа, тэдэниие хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэй байгаа.

Агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин үндэһөөр эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэнэймнай эсэстэ, инженернүүд, технигүүд болон стахановецууд уралан нарижуулгын аяар 211 дурадхал оруулаа һэн. Эдэ дурадхалнуудые гүрэнэй мүнгэ ехээр гаргашалангүй, үйлэдбэри дээрэ имагтал өөһэдынгөө хүсөөр нэбтэрүүлээ һэмди.

Уралан нарижуулгын эдэ дурадхалнуудые үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлгээр мүрысөө үргэдхэһэнэймнай ашаар 203-ниинь ашаглагдажа, цехын бүхы хүдэлмэридэ горьтой түлхисэ хэһэн байгаа. Энээгээр зааханшье һанаагаа амарангүй уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулха ябадалые үргэлжэлүүлһэн байгаабди.

Цехын бүхы хүдэлмэриие һайжаруулха тухай ороһон уралан нарижуулгын дурадхалнуудые бэелүүлхэ тусгаар түсэб зохёоходоо, тэрээн соогоо гүйсэдхэгдэхэ болзорынь, бэелүүлхэ харюусалгата нюурынь томилһон байгаабди. Уралан нарижуулгын дурадхалнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ манай цехын коллектив творческоор хандаһан юм.

Стахановска ажалай түрүү методые комплексно ёһоор үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлгын удхашанар юуб гэхэдэ, ороной түрүү новаторнуудай хамаг бүхы үнэтэ үүсхэлнүүдые хараадаа абан, тэдэнэй методые үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлхэ ябадал мүн. Ороной түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые нарин нигтаар шэнжэлэн үзэжэ, өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлдэг, уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхалнуудые оруулдаг стахановецууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд манайда олошоржо байна.

Жэшээлхэдэ, стахановец-формовщик нүхэр Мальцев гараар угаагдадаг 60 ондоо детальнуудые машинаар угаадаг болгохо арга дурадхаһан юм. Энэ дурадхалынь үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлхэдэмнай ажалай бүтээсэ ехээр дээшэлжэ, бүтээн гаргаһан продукциимнай сэн нилээд хямдархаһаа гадна, тэрэнэй шанарынь һайжараа.

Манай цехын ахалагша мастер нүхэр Казбанов, ахалагша технолог нүхэр Дёмин гэгшэд «СО» ба «ФД» маркын паровозуудта хэрэгтэй детальнуудые һайжаруулха тухай үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан юм. Энээниие үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлхэдэ, голодоһо гаргаха ябадал эсэслэн болюулагдажа, ехэ хэмжээнэй булад арбилха арга олгоһон байгаа. Тэрэшэлэн бүтээн гаргаһан деталиин шанар эрид һайжарһан байха юм. Тиихэдэ, формовщик-стахановец нүхэр Митрофанов, халаанай мастер нүхэр Скубир, ахалагша мастер нүхэр Казбанов гэгшэд «ЕФ» ба «Е» сериин паровозуудай цилиндрые, «ФД» сериин коллекторые, буферна брусые бэлэдхэлгын технологидо зарим нэгэн һэлгэлтэ хэхэ гэжэ дурадхаа һэн. Үйлэдбэри дээрэ эдэ дурадхал нэбтэрүүлхэдэ хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ хоёр дахин шахуу дээшэлһэн байна.

Шудхалгын пролёдһоо эхилжэ, мартеновскэ пролёдоор дамжуулан, үлэдэһэ хаяха газар хүрэтэр узкоколейкэ хэхэ тухай нүхэр Петровой дурадхалые бэелүүлхэдэмнай, хүдэлмэришэдэй миил байлгые болюулһан, кранова түхеэрэлгые энэ хүдэлмэриһөө сулөөлһэн байна.

Иимэ жэшээ баримтанууд тон олон. Эдэ бүхы юу харуулнаб гэхэдэ, манай цех соо ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга боломжын угаа ехэ байһые элирүүлнэ. Тиихэтэеэ хамта, гансахан лэ уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлгээр хүдэлмэреэ хизаарладаггүйбди. Цехынгээ хүдэлмэришэдэй оруулһан жиирэйшье дурадхалые хараадаа шухалашалан абадаг байнабди. «Бага юумэнһээ—ехэ юумэн» гэһэнһээ удхатай, жиирэйшье дурадхал ехэ үнэтэй байдаг.

Жэшээнь, обрубщик-стахановец нүхэр Покоянов, мастер Богданов хоёр обрубна пролёт соо хүдэлмэриин һууринуудые нэмэхэ гэжэ дурадхаа һэн. Энээниие хүсэндэнь хүргэхэдэмнай ажалай бүтээсэ аяар 10—15 процент хүрэтэр дээшэлһэн байгаа. Стахановец-сталевар нүхэр Казаировай дурадхалаар бутаранхай жэжэ шихтэнүүдые мартеновскэ пеэшэн соо хэхэдээ удхаха хүрзэнүүдые хэһэн байгаабди. Даб дээрэ харахада жэжэхэн гэжэ һанахаар энэ дурадхалыешье бэелүүлхэдэмнай, шихтэнүүдые пеэшэн худар хаяха саг 20—30 процент хүрэтэрөө бага болоһон байгаа.

Стахановска ажалай түрүү методые ажал дээрэ нэбтэрүүлхэ талаар эбтэй эетэйгээр ба үнэн сэхээр ажаллаһан манай коллективэй гэшүүд бүхы участогуудайнгаа хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа шадаа. Иигэжэ, патриотическа дэбжэлтэтэйгээр, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн хүдэлмэрилһэнэйнгөө ашаар, үнгэрэгшэ 8 һарынгаа үйлэдбэриин программые бидэнэр холо үлүүлэн дүүргээбди.

Цехын эрхим хүнүүд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар жэшээтэ үүсхэл гаргажа, 1951 оной үйлэдбэриин даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ коллективэйнгээ бүхы гэшүүдые шэн зоригто ажалда зоригжуулжа байна.

Манай цехын солото сталевар нүхэр К. Казаировай хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд шихтовэ материалнуудаа саг соонь бэлэдхэжэ, булад шудхалгын технологическа процессые наринаар сахин, мартеновскэ пеэшэндээ социалистическэ ёһоор ба ажал хүдэлмэридөө коммунистическээр хандан, хүдэлмэри дээрээ үндэр показательнуудые туйлана. Тус бригада үйлэдбэриингөө даалгабариие саг үргэлжэ дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ ходоо түрүүлнэ. бүхы коллективэй омогорхол болоо. Бригадын гэшүүд эрхим шанартай продукци гаргана, тэрээн дээрээ табиха өөһэдынгөө тамгатай болонхой.

Энэ бригада мартеновскэ пеэшэнэйнгээ тэсэбэриин үе соо 350 дахин шудхалга хэхэ байһан аад, мүнөө 620 дахин хэнэ. Нэгэ квадратна метрһээ 4,3 тонно булад абахын орондо, мүнөө 5 тонно абана.

Машинаар хэблэлгэ хэдэг нүхэр Ташлыковагай хүтэлбэрилдэг комсомольско-залуушуулай бригадынхид энэ жэлэй эхеэр һара бүри 19—20 хэблэлгэ хэдэг байгаа һаа, үнгэрэгшэ август һара соо 40-ые хэжэ, ажалай бүтээсые хоёр дахин ехэдхэһэн байха юм. Стахановска ажалай түрүү методые үйлэдбэри дээрээ нэбтэрүүлэн ажалладаг обрубщигууд нүхэд Я. Михайлов, Л. Иванов, Д. Элепергенов, Л. Коновалов, пескоструйщигууд нүхэд Р. Богданов, Перемитин болон бусад хэдэн олон түрүүшүүлнай халаан соогоо хоёр-гурбан нормо дүүргэдэг болонхой. Үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй хүдэлмэришэн манайда байхагүй.

Стахановска ажалай түрүү методые үйлэдбэри дээрээ нэбтэрүүлэн хүдэлмэрилһэнэй ашаар, үнгэрһэн 7 һара соо манай цех 492412 түхэригэй үнэтэ материалнуудые ба түлишэ арбилһан байна. Мүнөө Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ ороод байхадаа, жэлэйнгээ үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид дүүргэхэһээ гадна, түсэбһөө гадуур ехэ хэмжээнэй булад шудхажа, шэнэ дай үүдхэгшэдтэ сохилто хэхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Гадна, «Стахановска хүдэлмэриин цех» гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ коллективээрээ хүртэхын түлөө тэмсэнэбди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байхабди.

Я. Евтеев, ПВЗ-гэй булад шудхалгын цехын начальник.

США-гэй правительстводэ Чехословакиин правительствын эльгээһэн ното

ПРАГА, сентябриин 21. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентство иигэжэ дамжуулна:

Чехословацка республикын гадаадын хэрэгүүдэй министерство 1951 оной сентябриин 20-до Прагадахи США-гэй посольстводо ното дамжуулан үгэбэ, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

1951 оной сентябриин 11-дэ бүлэг террористнууд Хеб станциһаа Аш станци тээшэ ошожо ябаһан курьерскэ поездые чехословацка гүрэнэй хилээр дамжуулан Германидахи США-гэй эзэмдэлгын зоныи территоридо абаашаһан байна. Зэбсэгтэ террористнууд поездын персонал тушаа хүсэрхэлгэ хэрэглэһэн байна. Тэдэнэр хэдэн арбаад амгалан пассажирнуудые, тэрэ тоодо хүгшэд ба үхибүүдые хулгайлан абаашажа, гэдэнэй аминда аюул тохёолдуулһан байна. Мүн бусад гэмтэ хэрэгүүдые хэбэ. Уголовно бүхы гэмтэ хэрэгүүд чехословацка республикын территори дээрэ хэгдэбэ.

Гадаадын хэрэгүүдэй министерство Германидахи США-гэй эзэмдэлгын засагаархидай аашануудые эридээр буруушаана.

Чехословацка республикын правительство хадаа дээрэ дурсагдаһан баримтануудтай дашарамдуулан чехословацка гүрэндэ, тэрэнэй гражданинуудта ба чехословацка юридическэ нюурнуудта ушаруулагдаһан хохидол гарзые бүрин түлүүлхэ эрилтэ табиха эрхэтэй байна.

Вьетнамска арадай армиин штаб 500 сэрэгэй пленэйхидые сүлөөлбэ

ШАНХАЙ, сентябриин 22. (ТАСС). Хойто Вьетнамһаа вьетнамска информационно агентствын дамжуулһанай ёһоор, Улаан мүрэнэй адагта байдаг вьетнамска Арадай армиин штаб сэрэгэй плендэ абтаһан 500 гаран европеецүүд ба африканецуудые, энэ оной зун баодаевска армиһаа сэрэгэй плендэ абтаһан хүнүүдые һая сүлөөлбэ. Энэ сүлөөлгэ хадаа президент Хо Ши Минэй ба вьетнамска арадай правительствын ябуулжа байгаа политикатай зохилдуулан хэгдэбэ. Сэрэгэй пленэйхидэй дунда 25 офицернүүд байна.

Сэрэгэй пленэйхид һайнаар ханлаһанайнь түлөө президент Хо Ши Миндэ, вьетнамска правительстводо ба арадта баясхалан хүргэбэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, сентябриин 22. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдтэ ба лисынмановска армида эсэргүү шэрүүн шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөөд, дайсанай хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Зүүн фронт дээрэ Арадай армиин частьнууд дайсанай шэрүүн шанга 8 добтолго гэдэргэнь сохибо, мүн Арадай армиин хамгаалалтын лининүүдые сүмэлэн гарахые һэдэһэн американска 2-дохи дивизидэ ба лисынмановска 7-дохи дивизидэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулба.

Американо-английска интервентнүүдээр эзэлэгдэһэн районуудта дайлалдажа байгаа арадай партизанууд дайсанине шангаар сохино. Хойто Чолла провинцидахи партизанска отрядууд дайсанда эсэргүү шэрүүн шанга байлдаануудые хэжэ, дайсанай тылдэ районуудые сүлөөлнэ.

Сентябриин 22-то американска авиаци Хванчжу, Саривонь, Нампхо, Пхеньян ба Вонсан городуудай хүн зонтой кварталнуудые зэрлиг муухайгаар бомбодоһон ба пулёмедоор буудаһан байна. Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 5 самолёт унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, сентябриин 23. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратантай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдтэ ба лисынмановска армида эсэргүү шэрүүн шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөөд, дайсанай хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Центральна ба зүүн фронтнууд дээрэ Арадай армиин частьнууд болбол Арадай армиин хамгаалалтын лининүүдые сүмэлэн гарахые һэдэһэн дайсанай шэрүүн шанга 10 гаран добтолгые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохёо.

Сентябриин 23-да Арадай армиин зенитнэ артиллери ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 17 самолёт унагаагаа.

Кэсондохи хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, сентябриин 22. (ТАСС) Синьхуа агентствын тусхай корреспондент Кэсонһоо иигэжэ мэдээсэнэ:

Мүнөөдэр 06 час 15 минутада, тайлбарилан хэлэхэдэ, сентябриин 20-до Риджуэйдэ генералнууд Ким Ир Сенэй ба Пын Дэ-хуэйн харюу эльгээһэнэй һүүлээр хоёр үдэр үнгэрөөд байхада, ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тала хадаа мүнөөдэр 09 час 00 минутада манайда шухала документ эльгээхэеэ байнабди гэжэ телефоноор манай делегацида мэдээсэһэн байгаа. Гэбэшье, хэдэн минута үнгэрөөд байхада, энэнь болюулагдаба гэжэ манайда гэнтэ мэдээсэбэ. Нүгөө талын иимэ гуйбалзалга хадаа Вашингтон болон Токио мэхэ гохын заша бэлэдхэжэ байна гэжэ тодорхойгоор заана.

Урда Корейдэхи байдал тухай

КОПЕНГАГЕН, сентябриин 23. (ТАСС). «Информашон» газетэ Урда Кореяын байдал тухай, тусгаарлабал, мүнөө американска интервентнүүдэй армие хангаха шухала базань болоһон Пусандахи байдал тухай өөрынгөө корреспондент Роберт Гийэн гэгшын хэдэн статья толилбо.

«Пусанда улам шэнэ шэнэ аюулта ушаралнууд алхам бүхэндэ дайралдана. Энэнь юрын хэрэг болоо. Тамир шадалаа гээһэн үхибүүн ухаагаа алдаад унана, хүгшэд гуйраншалжа ябана» гэжэ Гийэн бэшэнэ.

Гийэн хадаа энэ ехэ городой ажабайдалай бузар үзэгдэлнүүдые харуулна. Тэндэ американска ба японско товарнуудаар наймаа хонжоо хэгдэнэ, наркотигуудые худалдана, эхэнэрнүүд бэеэ худалдана. 10-аад наһатай басагадые байлгадаг янхан газарнууд тус городто бии юм.

Урда Кореяын сэрэгэй лагерьнуудтахи бузар условинуудые Гийэн харуулна, тэндэ олон арбаад мянган хүн үлэсэжэ, уушханай ханяада ба бусад үбшэнүүдээр үбшэлжэ үхэнэ. Лисынмановска армиин офицернүүдэй гэмтэ хэрэгүүд тухай Гийэн хэлэнэ.

Урда Кореядэхи ёһо журамые полицейскэ ёһо журам гэжэ шэнжэлэн, Гийэн иигэжэ бэшэнэ: «Дайнай үндэһөөр полици хадаа угаа ехэ хүсэн болоо. Түрмэнүүд хүнүүдээр дүүргэгдээ. Түрмэдэ хаагдагшадай 60 гаран процентнь арест хэгдэхэ ордергүйгөөр түрмэдэ хаагдаа. Тэдэнэй олонхинь олон һарын турша дотор шиидхэбэреэ хүлеэнэ, тэдэниие зэрлиг муухайгаар тамална».

Оттавада болоһон баруун гүрэнүүдэй зүблөөнэй дүнгүүд тушаа

ОТТАВА, сентябриин 21. (ТАСС). Хойто-атлантическа союзай сесси дүүрээ. Зүблөөндэ хабаадагшад Баруун Европын «хамгаалалтын» түсэб зүбшэн хэлсэбэ, Баруун Германиин реваншистска хүсэнүүд энээндэ гол үүргэ бэелүүлхэ ёһотой байна. Совет хадаа Греци ба Турцие Хойто-атлантическа союзда оруулха гэжэ зүбшөөһэн байна.

РИМ, сентябриин 21. (ТАСС). Оттаваһаа АНСА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Хойто-атлантическа союзай совет долоодохи сесснеэ хааха зуураа, резолюци толилбо. Хойто-атлантическа союзда хабаадагша оронуудай хоорондо «тэгшэ эрхын үндэһэ һуури дээрэ хани харилсаа тогтоохо ябадалда һаад хэдэг бүхы хаалтанууд зайлуулагдаха ёһотой» гэжэ резолюци заана.

Энэнь Итали тухай хэлэгдэнэ гэжэ министрнүүдэй сентябриин 19-нэй пленарна заседани дээрэ мэдүүлэгдэһэн байгаа.

Титовскэ Югослави — США-гэй агрессиин плацдарм

ВЕНА, сентябриин 21. (ТАСС). «Дер абенд» газетэ болбол «Американецууд Югославида авиационно базануудые байгуулна» гэһэн гаршагтай мэдээсэлые Белградһаа дамжуулба, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: «1951 оной май һарада американска правительствотай хэгдэһэн нюуса хэлсээнтэй зохилдуулан, югославска территори дээрэ сэрэгэй барилганууд, стратегическэ харгынууд ба аэродромуудые бариха эрхэ американецуудта олгогдоһон байгаа гэжэ лаб мэдэхэ хүнүүдһээ эли болоо. Энэ нюуса хэлсээн хадаа адмирал Кэрни түрүүтэйгээр «атлантическа урда зүгэй командованиин» байгуулагдаха үедэ баталагдаһан байгаа. Вашингтондо сэрэгэй штабай зохёоһон түсэбүүдэй ёһоор барилга хэгдэнэ.

Баруун гүрэнүүдтэ титовскэ бүлэгөөр бүрин худалдагдаһан Югослави Советскэ Союзда ба Балкануудай дээрэхи арадай демократиин оронуудта эсэргүү сэрэгэй плацдарм болгогдохо ёһотой гэжэ американецуудай түсэбүүд дотор заагдана.

Сэрэгэй предприятинууд ба аэродромуудые барихын тулада ороной элдэб хубинууд соо американецуудта территори үгэжэ байһан Югослави американецуудта хүдэлмэриин хүсэ ба транспорт үгэхэ ёһотой байна.

Американска сэрэгэй эдэ барилгануудые бүтээхэ ябадалда югославска сэрэгэй частьнууд гол түлэб хабаадуулагдана.

Спорт

Хүнгэн атлетикээр столицын түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөнүүд

БМАССР-эй XXV жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр Улан-Удэ городой түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд сентябриин 22—23-най үдэрнүүдтэ болобо.

Утые ба үндэрые харайлгаар, урилдаагаар, диск ба копьё шэдэлгээр, ядро түлхилгөөр туд бүриин ба командна түрүү һууринуудай түлөө үсэд шанга тэмсэл городой спортивна обществонуудай спортсменүүдэй дунда болоо.

Эхэнэрэй дунда болоһон 100 метрын урилдаанда, энэ дистанциие 13.1 секунда соо гүйжэ ерэһэн студентка Ч. Цыжипова (пединститут) түрүүлбэ. Мүн энэ үдэр нүхэр Цыжипова 800 метрын урилдаанда түрүүлжэ гараһан (2 минута 33 секунда) ба ядро түлхилгэдэ илаһан байна.

Эрэшүүлэй дунда болоһон 100 метрын урилдаанда В. Голованов («Искра») энэ дистанциие 11 секунда соо гүйжэ түрүүлбэ. Энэнь 1-дэхи разряд абаха результат юм.

Республикын рекордсмен Алексей Кузнецов 1500 метрын дистанциие 4 минута 25,8 секунда соо гаталжа илаба. 2-дохи һуурида Бродский, Ларионов хоёр гараа.

Гүйдэл дундаа үндэрые харайлгада Таракановский («Спартак») ба Дамбаев («Искра») хоёр 1 метр 55 сантиметр үндэрые харайжа, 1-дэхи һууриие хубаагаа.

Сентябриин 23-да «Спартагай» спортсменка Галина Де[...] үндэрые ба утые хар[...] диск, копьё шэдэлгээр түр[...] ринуудые эзэлбэ.

200 метртэ 29,5 секунда[...] һэн Любимова илажа гар[...] жипова 3 янзын спорт[...] очко, Дементьева 1550 оч[...]

400—300—200—100 [...] урилдаанда «Искра» об[...] эхэнэрэй команда түрүү һу[...] лэхэнээр эзэлбэ, удаачь эс[...] «Спартагай» команда дүү[...]

В. Голованов 8 янзын [...] на наадануудта гурбан түр[...] ринуудые эзэлһэн байна. А[...] рев 400 метрын урилдаан[...] һан ба копьё хамагһаа х[...] дэһэн байха юм.

Эрэшүүлэй дунда үнгэр[...] 800—400—200—100 метр[...] даанда «Спартагай» ком[...] дэхи һуури «Наукын» — [...] һуури эзэлбэ

Мүрысөөн 10000 метрын [...] гаар дүүргэглээ. Эндэ (3[...] та 37.2 секунда соо) А. К[...] («Спартак») гүйжэ бултын[...] 2-дохи һууриие Ларионов [...] кал»), 3-дахиие Бродский[...]

Хоёр үдэр үргэлжэлһэн [...] сөөнэй дүнгөөр, «Искра» [...] вын спортсменүүд 21176 оч[...] жа, түрүү һуурита гараһа[...] дохи һууриие «Спартак» [...] очкотой), 3-дахиие [...] обществонууд эзэлһэн бай[...]

А. Иг[...]

Тобшо һонинууд

Шэнэ гэрнүүд. Кяхтын бурят дунда һургуули энэ жэлдэ 3 гэр шэнээр баряа. Нэгэндэнь 30 гаран һурагшад, нүгөө хоёр гэртэнь багшанар ороһон байна.

Библиотекэ бии болгогдобо. Комсомольско сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэ (Ярууна) хүдөөгэй библиотекэ шэнээр эмхидхэгдэбэ. Эндэ 1000 гаран номууд бии.

Налогоо болзорһоонь урид түлэнэ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Ярууна) гэшүүд мүнөө жэлэй налог түлбэриие болзорһоонь урид бултыень түлэнэ Тэ[...] до Бутуханова, Цылендам[...] шиев, Цыбенов ба бусад [...]

Ниитын эдеэ хоолой [...]нууд олошорно Бурмо[...] энэ жэлдэ ниитын эдеэ [...] һалбаринуудые олошоруул[...] лаар ехэ юумэ хээ.

Тарбагатайн, Курумкан[...] центрнүүдтэ, Татаурово ба[...] гатай (Хори) тосхонуудт[...] нуудай шэнэ байранууд [...] жа дүүргэгдээд, ашаглалг[...] лагдаа.

Үбэлдэ эрхим һайнаар бэлэдхэ[...]

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой клуб (даагшань В. Раднаев) үбэлдэ һайнаар бэлэдхэнхэй. Заһабарилгын хүдэлмэри үни дүүргэгдэнхэй, доторой хэрэгсэлнүүдээр — лозунг, плакат, портредүүдээр, мебелеэр түгэс хангагданхай. Гадна, клубтань телефон табигдаһан, радио тодхогдоһон байна. Мүн электрын гэрэлтэй ба ууралаар дулаасуулагдадаг болонхой.

Тус клуб газаа талаһаа [...] зунгнууд ба олон тоото [...] рантнуудаар шэмэглэгдэн[...] хозой правлени (түрү[...] Д. Очиров) ба партийна [...] ганизаци (секретаринь [...] Т. Данзанов) клубайнга[...] ябуулгада ехэхэн ту[...] үзүүлнэ.

В. Бад[...]

НАЦИОНАЛЬНА БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ВЬЕТНАМСКА АРАДАЙ ТЭМСЭЛ

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Советскэ Союзай туйлаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта хадаа эб найрамдалай, демократиин ба социализмын хүсэнүүдые улам шангадхаһан, империалистическэ лагериин хүсые бүри һуларуулһан, колониальна системын кризисые эрид хурсадуулһан байха юм. Дайнай хойто тээхи үедэ империализмда эсэргүү национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн колониальна ба дуллыданги оронуудта улам ехээр дэлгэрбэ. Коммунистнуудай ударидалга доро ябажа, хүдэлмэришэн анги энэ хүдэлөөе толгойлно.

Агрессивнэ американска империализм болбол Азиин арадуудай дайсан мүн. Дай үүдхэгшэ американска арьяатад французска, английска, голландска империалистнуудтай хамтадаа колониальна ба дуллыданги оронуудтахи арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе сэрэгэй хүсөөр дараха гэжэ оролдоно. Гэбэшье, колонизаторнуудай авантюристическэ түсэбүүдынь бэелүүлэгдэжэ шадагдахагүй, хооһоор хосорхо байһаниинь [...]жэ.

Эрхэ сүлөөдэ дуратай Вьетнамай [...] зон капитализмда эсэргүүсэн [...] шангаар тэмсэнэ.

[...] хоёрдохи дайнай урда [...] миллион хүн зонтой Вьет[...] хадаа французска Индо-хитадай [...] ородсодог байгаа [...] территориинь 750 мянган квадратна километр байһан юм.

Французска империализм болбол 80 гаран жэл соо Индо-хитадые дарлан мүлжэжэ, оронойнь айхабтар ехэ баялигуудые (каучук, шулуу нүүрһэ, туулга, модо ба бусадые) залгижа байгаа. Индо-хитад хадаа хариин капиталай колониально-түүхэй эд хэрэгсэлнүүдэй база болгогдоһон байгаа. Эрхэ сүлөөдэ дуратай вьетнамска арад колониальна богоолшолготой эбсэнгүй, хариин мүлжэгшэдтэ эсэргүүсэн эрэлхэг шангаар тэмсэбэ.

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци Вьетнамдашье национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе улам үргэдхэһэн юм. 1920 ондо стачечна хүдэлөөн эхилһэн байна. 1930 оной январьта эндэ коммунистическэ парти эмхидхэгдээ һэн. 1930—1931 онуудта национально-сүлөөрэлгын түлөө тэмсэл Индо-хитадта бүри ехээр дэлгэрбэ. Энэ тэмсэлые хүдэлмэришэн анги толгойлоо. Тэрэ үедэ гүнзэгы подпольедо байһан коммунистическэ парти пролетариадые хүтэлбэрилдэг байгаа. 1936 ондо Францида арадай фронтын илахада Индо-хитадтахи коммунистическэ парти подпольеһоо гараа һэн.

Теэд уданшьегүй, 1939 ондо французска компартиие тарааха тухай декредэй гарахалаар, Вьетнамай коммунистнууд дахин подпольедо орожо, тэндэһээ Индо-хитад арадай героическа тэмсэлые толгойлоо

Милитаристска Японие Советскэ Армиин бута сохиһон ябадал Вьетнамай арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй амжалта туйлаха хэрэгтэнь ехэ туһална. 1945 оной август һарада японецуудай эзэмдэжэ байһан французска Индо-хитадай территори дээрэ японско империалистнуудта ба французска колонизаторнуудта эсэргүү арадай восстани эхилээ һэн. Хэдыхэн үдэрэй туршада тус восстани хадаа хариин эзэмдэгшэдые илаһан байна.

Вьетнамай бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй Вьетмин гэжэ Лигэдэ нэгэдэһэн революционно ба патриотическа организацинууд эхэ оронойнгоо национально-сүлөөрэлгын түлөө тэмсэдэг гайхамшагта тэмсэлшэ Хо Ши Мин түрүүтэйгээр Вьетнамай арадай саг зуурын правительство байгуулба. Саг зуурын правительство сентябриин 2-то Вьетнамай бэеэ даанхай демократическа республикын тогтоогдоһон тухай соносхобо

Вьетнамай Демократическа Республикын байгуулагдаһан хэрэг хадаа французска империалистнуудта, мүн тэрэшэлэн бүхы империалистическэ лагерьта шанга сохилто болоһон байна.

Империалистнууд энэ республикые түргэнөөр үгы хэхэбди гэжэ бододог байгаа. Вьетнамда байһан японско армиин зэбсэг хуряахамнай гэжэ шалтаад, английска ба французска сэрэгүүд Вьетнамай урда тээһээ, гоминдановецууд хойто тээһээнь ороһон байна. Франко-английска сэрэгэй хүсэнүүд японецуудтай хамта 1945 оной сентябриин 23-да энэ залуу республикада эсэргүү сэрэгэй добтолгонуудые хэжэ эхилээ юм. Теэд, хэлышье ехэ булюу сэрэгэй техникэтэй байбашье, англо-франко-японско сэрэгүүд Урда Вьетнамай багахан хубиие арай гэжэ эзэлһэн байна. Улам саашаа добтолон эзэмдэхэ хүсэн тэдээндэ байгаагүй.

Ядахадаа Франциин правительство Вьетнамай Демократическа Республикатай хэлсээнүүдые хэхэ баатай болоо һэн. Теэд, тэрэншье республикада эсэргүү шэнэ добтолголо бэлэдхэхэ зорилгоор һамбаа абажа, бэеэ һэргээхэ гэһэн французска империализмын маневр байба.

Уданшьегүй, французска сэрэгүүд Вьетнамай хойто талаһаа добтолжо ороо бэлэй. Гэбэшье, арадай арми французуудай добтолгые зогсообо.

Сэрэгэй ба экономическа блокада хэжэ, республикые хосоргохо гэһэн империалистнуудай түсэбүүд мүн лэ буруу һүрэһэн байна. Вьетнамай арадай арми хадаа дайсаниие сохилгоёо шангадуулжа, 1950 онһоо добтолгын амжалтатай операцинуудые хэжэ эхилбэ.

Мүнөө үедэ 20 шахуу миллион хүн зонтой Вьетнамай территориин 90 үлүүтэй процентнь Арадай армиин хиналта доро байна.

Сүлөөлэгдэһэн районууд экономическа ба культурна талаараа түргэнөөр хүгжэжэ байна. Вьетнамай гүрэнэй байгуулалтын политическэ үндэһэ һууринь тэгшэ эрхэтэй бүгэдэниитын һунгалтануудаар һунгагдаһан нютагай засагай органууд—арадай комитедүүд болоно. Арадай засаг хадаа хүдэлмэришэдэй, таряашадай ба ажалша интеллигенциин национальна нэгэдэмэл фронтдо түшэглэдэг юм.

Оронойнь сэрэгэй промышленность фронтдо хэрэгтэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилнэ. Эндэ химическэ промышленностиин эхи табигданхай. Мүн эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленность амжалтатайгаар хүгжэжэ байна.

Арадай комитедүүд оронойнгоо экономикын үндэһэ һуури болохо хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ анхаралаа ехээр хандуулна. Таряашадта мүнгэн урьһаар үгтэнэ. Мүнөө газарай реформо хэгдэжэ байна. Мүн хүдөө ажахын показательна кооперативууд эмхидхэгдэнхэй. Гансахан лэ Центральна Вьетнамда 1500 иимэ кооперативууд тоологдоно.

Республикын правительство хадаа ажалшадай материальна байдал һайжаруулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Ажал тухай хуули баталагданхай. Мүн социальна страховани, пенси түлэгдэнэ. Олон хүүгэдтэй эхэнүүдтэ ба үбшэн хүнүүдтэ тусгаар туһаламжа үгтэнэ.

Арадай гэгээрэлэй талаар ехэхэн амжалтанууд туйлагдажа байна. Университет, юридическэ дээдэ һургуули, социально-экономическа наукануудай институт, медицинскэ институт ба бусад һургуулинууд срон доторнь бии болгогдонхой.

Советскэ Союз, Хитадай Арадай Республика ба арадай демократиин оронууд Вьетнамай Демократическа Республикатай дипломатическа харилсаануудые байгуулаа. Вьетнам уласхоорондын үргэн арендэ гараба.

Вьетнамай героическа [...] өөрынгөө республикын 6 [...] һаяхан тэмдэглээ. Вьетна[...] дай национально-сүлөөрэ[...] сэлые буу зэбсэгээр дара[...] һэлэлгэнүүдээ французска [...] риалистнууд үшөө орхёо[...] хитадтахи «бузар мууха[...] США-гэй империалистнуу[...] һүжэрөөнэ.

Эрхэ сүлөөдэ дуратай В[...] арад зониие богоолшол[...] империалистнуудай һэд[...] буруу һүрэнэ. «Тэмсэлэй [...] нэй эхилһэн сагһаа хойш[...] Вьетнамай Демократическ[...] публикын президент Хо Ш[...] хэлээ,—сэрэгэй, культурн[...] доматическа талаар ехэх[...] танууд туйлагдаа. Бүлн[...] дые бута сохёод, ороно[...] зайлуулха саг дүтэлжэ б[...]

Национальна бэеэ даа[...] далай түлөө вьетнамска [...] тэмсэл хадаа бүхы дэлхэй[...] найрамдалай ба демокра[...] лөө тэмсэл мүн.

Агууехэ хитад арадай, [...] гаар тэмсэжэ байгаа кор[...] вьетнамска арадуудай [...] нууд, колониальна ба бэ[...] гүй оронуудта национал[...] рэлгын хүдэлөөнэй улам [...] халаа Азида империализ[...] дэлгые бута сохихо саг о[...] жэ харуулна.

Национальна бэеэ даа[...] далай ба демократиин т[...] сэжэ байһан вьетнамск[...] илагдашагүй тэрэнэй [...] барагдашагүй юм.

Б. П[...]

Харюусалгата [...]
Б. А. О[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта — 4-52, сельскохозяйственно[...] промышленности — 6-84, мест. информации и писем — 6-84. Для междугородных переговоров — 16.

Н—03089. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тира[...]